

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Instituce (rodina, manželství) na venkově a ve městě

Tomáš Pekař

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Tomáš Pekař

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Instituce (rodina, manželství) na venkově a ve městě

Název anglicky

Institutions (family, marriage) in the countryside and in the town

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je zjistit, zda a jakým způsobem mladí lidé ve věku od 20 do 30 let vnímají instituce, jako je rodina a manželství, a dále zjistit, zda a jaký existuje rozdíl ve vnímání těchto institucí mezi uvedenými dospělými žijícími na venkově a ve městě.

Metodika

Teoretická část práce, jako opora pro vypracování části empirické, je zaměřena na definování základních pojmů (instituce, rodina a manželství, dále význam a funkce rodiny, typy rodin, vznik a rozpad manželství a současná situace v České republice, ale také pojmů venkov a město) a je vypracována na základě studia relevantní odborné literatury. Propojení mezi teoretickou a empirickou částí bakalářské práce tvoří sekundární a komparativní analýza dat o rodině a manželství (sňatečnosti, rozvodovosti a porodnosti) v České republice pomocí dat, čerpaných zejména z Českého statistického úřadu. Navazující část práce tvoří vlastní empirické šetření realizované pomocí polostrukturovaných rozhovorů s vybranými mladými dospělými (ve věku 20 až 30 let) s cílem zjistit, zda a jaký existuje rozdíl ve vnímání institucí rodina a manželství mezi uvedenými mladými dospělými žijícími na venkově a ve městě. Veškerá data budou zpracována, analyzována, vyhodnocena a interpretována.

Doporučený rozsah práce

cca 30 – 40 stran textu

Klíčová slova

institute, rodina, manželství, město, venkov, sňatečnost, rozvodovost, porodnost

---

Doporučené zdroje informací

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005.

JANDOUŘEK, Jan. Úvod do sociologie. Praha: Portál, 2003.

KELLER, Jan. Úvod do sociologie. 6. vyd. [i.e. 8. vyd.]. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012.

LEEDER, Elaine J. The Family in Global Perspective: A Gendered Journey. Sage Publications, 2004.

MAJEROVÁ, Věra a ČMEJREK, Jaroslav. Český venkov 2005: rozvoj venkovské společnosti. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, c2005.

MAŘÍKOVÁ, Hana; PETRUSEK, Miloslav; VODÁKOVÁ, Alena. Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum 1996.

MATOUŠEK, Oldřich. Rodina jako instituce a vztahová síť. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství, 1993.

MOŽNÝ, Ivo. Rodina a společnost. Ilustroval Vladimír JIRÁNEK. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství, 2006.

VESELÁ, Renata. Rodina a rodinné právo: historie, současnost a perspektivy. Praha: Eurolex Bohemia, 2003.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Lucie Kocmánková Menšíková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 5. 3. 2024

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 8. 3. 2024

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci Instituce (rodina, manželství) na venkově a ve městě jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Lucii Kocmánkové Menšíkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, přívětivý přístup a čas, který mi věnovala při psaní této bakalářské práce.

Instituce (rodina, manželství) na venkově a ve městě

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá vnímáním institucí rodiny a manželství mladých lidí ve věku 20-30 let. Hlavním cílem teoretické části je popsat instituce, jako je rodina a manželství. Dále definovat pojmy venkov a město a jejich rozdílnost. Práce je také zaměřená na analýzu dat o sňatečnosti, rozvodovosti a porodnosti v České republice. Empirická část se na základě polostrukturovaných rozhovorů s dotazovanými z okresu Kutná Hora zabývá názory a postoji mladých lidí k institucím manželství a rodina. Rozhovory zjišťovaly názory na manželství se zaměřením na manželství stejnopohlavních párů a postoje mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi. Dále také na jejich postoj k rodině a na její vliv na rozhodování, postoje a cíle dotazovaných. Poslední část rozhovorů se věnovala rozvodu. Konkrétně byla zaměřena na vnímání rozvodu mladými lidmi s ohledem na nejčastější příčiny rozvodu manželství. Hlavním cílem empirické části je popsat názory a vnímání dotazovaných mladých lidí ve městě a na venkově na téma manželství a rodina a také zjistit, zdali existuje rozdíl ve vnímání těchto institucí mezi dotazovanými z města a venkova.

Klíčová slova: instituce, rodina, manželství, město, venkov, sňatečnost, rozvodovost, porodnost

Institutions (family, marriage) in the countryside and in the town

Abstract

This bachelor's thesis deals with the perception of institutions such as family and marriage among young people aged 20 to 30 years old. The main aim of the theoretical part is to describe institutions such as family and marriage. Also to define the terms countryside and town and their differences. The work is also focused on the analysis of data on marriage, divorce and birth rates in the Czech Republic. The empirical part, based on semi-structured interviews with respondents from Kutná Hora district, examines the opinions and attitudes of young people towards the institutions of marriage and family. The interviews were focused on opinions regarding marriage with a focus on cohabitation of same-sex couples, and on comparison of young people's attitudes towards marriage compared to previous generations. Furthermore, on their attitudes towards their families and its influence on the decisions, attitudes and goals of the respondents. The last part of the interviews was focused on divorce. Specifically, it was focused on the perception of divorce by young people regarding the most common causes of divorce. The main aim of the empirical part is to describe the opinions and perceptions of interviewed young people in the town and in the countryside on the topic of marriage and family, and also to find out if there is a difference in the perception of these institutions between respondents from the village and the town.

Keywords: institution, family, marriage, town, countryside, marriage rate, divorce rate, birth rate

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika.....	11
3 Instituce v současné společnosti se zaměřením na instituci manželství a rodina	12
3.1 Instituce v současné společnosti	12
3.1.1 Typy institucí	12
3.1.2 Funkcionální a antropologické pojetí institucí	13
3.2 Instituce rodiny	13
3.2.1 Funkce rodiny	14
3.2.2 Typy rodin	15
3.3 Instituce manželství.....	15
3.3.1 Vznik manželství.....	16
3.3.2 Zdanlivé manželství	17
3.3.3 Neplatné manželství	17
3.3.4 Rozpad manželství	18
3.4 Situace v České republice.....	20
4 Koncepty města a venkova	21
4.1 Městský prostor.....	22
4.2 Venkovský prostor	23
4.3 Rozdílnost mezi městem a venkovem	24
5 Sekundární a komparativní analýza dat o rodině a manželství v ČR	27
5.1 Sňatečnost v ČR	27
5.2 Rozvodovost v ČR	29
5.3 Porodnost v ČR.....	32
5.4 Porovnání sňatečnosti, rozvodovosti a porodnosti ve vybraných okresech	34
5.5 Souhrn sekundární a komparativní analýzy dat.....	35
6 Empirický výzkum o postojích a významu manželství a rodiny mezi mladými lidmi ve městě a na venkově	37
6.1 Popis a průběh empirického výzkumu a charakteristika dotazovaných.....	37
6.2 Vnímání instituce manželství mladými lidmi ve městě a na venkově	38
6.3 Vnímání instituce rodiny mladými lidmi ve městě a na venkově.....	42
6.4 Vnímání rozvodu mladými lidmi ve městě a na venkově	44
6.5 Souhrn zjištění učiněných pomocí polostrukturovaných rozhovorů.....	47
7 Závěr	49
8 Seznam použitých zdrojů	51

9 Seznam tabulek a grafů	54
9.1 Seznam tabulek	54
9.2 Seznam grafů	54
Přílohy.....	55

1 Úvod

V této bakalářské práci se budu zabývat institucemi rodina a manželství na venkově a ve městě. Rodina a manželství jsou organizace, jež byly člověku blízké po dlouhá staletí. Po celé generace vstupovaly obyvatelé naší země do manželství s cílem založit a zabezpečit svou rodinu. Tento zájem stále přetrvává, ovšem důvody pro vstup do manželství se neustále mění v důsledku proměnlivé doby a vyspělé společnosti, která mění své priority.

Manželství je instituce, která manželům navzájem ukládá různá práva a povinnosti a je v každé kultuře vnímána odlišně. Hlavním záměrem manželství je založení rodiny, výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc. Manželé do sňatku vstupují na základě svobodného projevu vůle – souhlasně se tedy musí vyjádřit muž i žena.

V této bakalářské práci se budu zabývat manželstvím v České republice, a to konkrétně se zaměřením na to, kde daný pár žije. Budu se věnovat rozdílnostem vnímání sňatků ve městě a na venkově a také budu poukazovat na jednotlivé názory a hlediska lidí na instituce manželství a rodina.

Ve velkém sociologickém slovníku je rodina definována takto: *„Rodina je obecně původní a nejdůležitější společenskou skupinu a instituci, která je základním článkem sociální struktury i základní ekonomickou jednotkou a jejímiž hlavními funkcemi je reprodukce trvání lidského biologického druhu a výchova, respektive socializace potomstva, ale i přenos kulturních vzorů a zachování kontinuity kulturního vývoje“* (Petrušek a kol., 1996, s. 940).

Díky této problematice můžeme nahlédnout do života a myšlenek lidí na téma, které v životě provází každého z nás. Manželství je totiž instituce, se kterou má v jisté míře zkušenost každý, ať už přímo či nepřímo. Tato práce tedy může sloužit jako vhled do osobních prožitků lidí, kteří jsou ochotni se o své zkušenosti či názory podělit.

Hlavním motivem k výběru tohoto tématu bylo dozvědět se, proč lidé v České republice v posledních letech uzavírají sňatky v pozdějším věku. Dále také, jaké mají občané na manželství a rodinu názory a jak na tyto instituce nahlíží.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem této práce je zjistit, zda a jakým způsobem mladí lidé ve věku od 20 do 30 let vnímají instituce, jako je rodina a manželství, a dále zdali existuje rozdíl ve vnímání těchto institucí mezi lidmi žijícími na venkově a ve městě.

Práce se skládá ze dvou částí, a to z teoretické a empirické části. Teoretická část je zaměřena na definování základních pojmů. Nejdříve je v teoretické části vysvětlen samotný pojem instituce. Dále se práce zabývá vysvětlením pojmů instituce rodiny a manželství. V této kapitole je následně popsán význam a funkce rodiny, typy rodin, vznik a rozpad manželství a současná situace v České republice. Poslední kapitola teoretické části je zaměřena na definici termínů, jako je venkov a město s ohledem na jejich rozdílnost. Tato část bakalářské práce je vypracována na základě předešlého studia relevantní odborné literatury a článků.

Propojení mezi teoretickou a empirickou částí bakalářské práce tvoří sekundární a komparativní analýza dat o rodině a manželství v České republice z Českého statistického úřadu. Záměr je především upřen na data týkající se sňatečnosti, rozvodovosti a porodnosti. „*Sekundární analýza znamená analýzu existujících databází primárních dat empirických studií s cílem zodpovědět původní otázku použitím jiných metod nebo zodpovědět nové otázky*“ (Hendl, 2005, s. 351).

Empirická část se zakládá na polostrukturovaných rozhovorech s jednotlivými dotazovanými, které slouží ke sběru primárních dat. Polostrukturovaný rozhovor je forma kvalitativního výzkumu, jež akademik Creswell popisuje následovně: „*Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založen na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách*“ (Creswell in Hendl, 2005, s. 50).

Hlavním cílem empirické části je průzkum názorů a pohledů lidí žijících ve městě, a naopak na venkově na instituce rodina a manželství. Cílem tohoto průzkumu je, zda, a případně do jaké míry, se bude lišit mínění dotazovaných o těchto konkrétních institucích. S ohledem na literaturu jsou připraveny do tohoto rozhovoru otázky, které korespondují s hlavními cíli této bakalářské práce. Otázky jsou formulovány jasně, stručně a smysluplně s důrazem na získání požadovaných informací od vybraných dotazovaných.

3 Instituce v současné společnosti se zaměřením na instituci manželství a rodina

3.1 Instituce v současné společnosti

V oblasti sociologie, kulturní antropologie a etnologie existuje mnoho různých definic pojmu instituce. I když se tyto definice často výrazně liší, shodují se v názoru, že instituce je klíčovým prvkem každé kultury a představuje základ specifického lidského přístupu k řešení problémů přežití. „*Za instituci považujeme každý obecně praktikovaný způsob jednání sloužící k naplnění určité reálné anebo fiktivní potřeby*“ (Keller, 2012, s. 67).

Jandourek v sociologickém slovníku popisuje instituci jako: „*Souhrn vzorců jednání a vztahů předávaný ve společnosti*“ (Jandourek, 2001, s. 108). Na instituci můžeme tedy nahlížet jako na stabilní, sdílený a obecně uznávaný soubor pravidel a předpisů, které členové konkrétní společnosti považují za klíčové pro udržení sociální stability a uspokojení svých potřeb. Zároveň je možné považovat za instituce také zřízení, zařízení či ústavy. „*Rozlišujeme například instituce mocenské, náboženské, ekonomické, vzdělávací apod. Ve svém souhrnu tedy instituce vymezují způsoby jednání, které chrání skupinu či společnost před fyzickým zánikem, před nedostatkem, vnější i vnitřní agresí, před ztrátou pocitu smysluplnosti takto mnohostranně zajišťované existence*“ (Malina, 2009, s. 1691).

Mezi instituce patří např. demokracie, školství, manželství, bankovníctví, příbuzenství, stát, přátelství, adopce, bohoslužba, úplatky, svátky a úřady (Keller, 2012, s. 66).

3.1.1 Typy institucí

Instituce můžeme rozdělit podle kategorií na sociální, ekonomické, kulturní, náboženské, politické, právní, sportovní, vzdělávací a totální.

Mezi sociální instituce lze zařadit manželství, rodinu a další společenské struktury, které ovlivňují mezilidské vztahy. Ekonomickými institucemi jsou banky, burzy a další organizace, které ovlivňují ekonomický život společnosti. Kulturní instituce jsou zařízení, která jsou spojena s uměním a literaturou. Jedná se tedy například o muzea, divadla, kina a knihovny. Náboženské instituce jsou spojené s praktikováním náboženství a duchovními záležitostmi. Politické instituce se zabývají správou a řízením politických záležitostí. Právní instituce jsou systémy, jež spravují a prosazují právo v rámci společnosti. Sportovní instituce se specializují na organizaci a podporu sportovních aktivit. Vzdělávací instituce se

specializují na poskytování vzdělání – patří sem např. školy a univerzity. V totálních institucích jsou jednotlivci dlouhodobě izolováni a jejich individualita je potlačena. Příkladem jsou věznice a ústavy pro duševně nemocné. Někteří autoři považují za totální instituce i školy (Jandourek, 2001, s. 108-109).

3.1.2 Funkcionální a antropologické pojetí institucí

Funkcionální přístup vnímá instituce jako prostředky, které slouží k naplnění konkrétních potřeb společnosti. „*C. H. Cooley vymezuje instituce jako komplex norem ustavených společností a umožňující ji regularizovaným způsobem naplňovat její základní potřeby*“ (Keller, 2012, s. 67). Tento přístup v podstatě omezuje instituce na takové chování, které je buď schválené nebo sankcionované. Je tedy aplikovatelný k popsání institucí typu manželství, příbuzenství, školství a přátelství. Avšak stěží pomocí společenských potřeb vysvětluje existenci institucí jako jsou úplatkářství, nevěra a klientelismus. Podle B. Malinowského jsou instituce: „*Organizovanými systémy lidského chování, které tvoří relativně trvalé a nezávislé základní prvky každé kultury. Jejich obsahem je kooperativní činnost, která uspokojuje určitou potřebu*“ (Keller, 2012, s. 67).

Antropologický přístup lze demonstrovat na příkladu A. Gehlena, který rozvinul pojem instituce o svou koncepci odlehčení (Entlastung). Odlehčení spočívá v tom, že člověka zbavuje nutností stále znovu hledat a vymýšlet optimální formy jednání pro uspokojení každé potřeby. „*V Gehlenově pojetí je jakékoliv jednání považováno za instituci bez ohledu na to, je-li také oficiálně schváleno a zakotveno v kodexu morálky či právním systému dané společnosti*“ (Keller, 2012, s. 68).

Hlavním rozdílem mezi funkcionálním a antropologickým pojetím institucí spočívá v tom, že podle funkcionálního pojetí jsou instituce orientovány na uspokojování společenských potřeb, zatímco antropologické pojetí v institucích vidí prostředek k uspokojování běžných osobních potřeb lidí, které nemusí vždy být považovány za společensky žádoucí (Keller, 2012, s. 68).

3.2 Instituce rodiny

Rodina může být chápána a definována různými způsoby. Obecně je rodina považována za sociální skupinu, která se primárně zaměřuje na reprodukci a výchovu dětí. Rodina je rovněž prvotním modelem společnosti, s nímž se dítě setkává a který ovlivňuje jeho osobní rozvoj (Matoušek, 1993, s. 10). Giddens definuje rodinu jako: „*Skupinu osob přímo spjatých*

příbuzenskými vztahy, jejíž dospělí členové jsou odpovědní za výchovu dětí“ (Giddens, 1999, s. 156).

Sociologie a sociální antropologie se rodinou zabývají především jako společenskou skupinou, která hraje klíčovou roli ve společnosti jak z hlediska vývoje, tak i své pozice v sociální struktuře (Petrusek a kol., 1996, s. 941).

V Antropologickém slovníku je rodina definována jako: *„Sociální skupina vytvořená na základě příbuzenských vazeb, nejčastěji afinních a filiačních, která bývá základním článkem sociální struktury a ekonomickou jednotkou. Její hlavní funkci je reprodukce a výchova potomstva, respektive jejich socializace, přenos kulturních vzorců a zachování kontinuity kulturního vývoje“ (Malina, 2009, s. 3422).*

Rodina je definována také takto: *„Rodina je skupina lidí, kteří mezi sebou mají intimní sociální vztahy a společnou minulost“ (Leeder, 2004, s. 25).*

Řada aktivit, které kdysi rodina vykonávala nezávisle, jako např. přípravu svých dětí na budoucí povolání, se od počátku novověku přesunula do péče státních a dalších institucí. Tím sice rodině v některých ohledech ulehčuje, avšak na druhou stranu to vede k určité krizi rodiny, což se projevuje vysokou mírou rozvodů a vznikem neúplných rodin. Navzdory všem krizím zůstává rodina stále důležitým prostředím, kde jedinec prochází prvními fázemi socializace a kde nalézá podporu a prožívá intimitu, kterou mu jiné instituce nemohou poskytnout (Jandourek, 2003, s. 116).

3.2.1 Funkce rodiny

V celkovém pohledu rodina plní mnoho funkcí – materiálně zabezpečuje své členy, pečuje o jejich výživu a zdraví. Dále také chrání, podporuje a ovlivňuje děti, kterým předává morální postoje. Rodina zastává specifické role i v rámci společnosti, a to především v oblasti reprodukce obyvatelstva (Kraus, Poláčková, 2001, s. 79).

Mezi funkce rodiny podle Machové patří:

- a) **ekonomická funkce**, kterou můžeme chápat jak ve smyslu bezprostředně výrobní činnosti, tak ve smyslu materiálního zabezpečení. Zatímco rodinu jako výrobní linku lze považovat ve vyspělých společnostech za přežitek, tak funkce materiálního zabezpečení rodiny stále patří k důležitým úkolům členů rodiny.
- b) **výchovná funkce** prošla v průběhu historie změnami jak ve svém obsahu, tak v rozsahu. I když v dnešní době škola a další společenské instituce hrají významnou

roli ve výchově, neformální výchova v rodině zůstává stále jádrem výchovného působení.

- c) **biologická funkce** se primárně vztahuje k sexuálnímu životu partnerů a rozmnožovacím procesům. Oba tyto aspekty biologické funkce mají celospolečenský význam.
- d) **emocionální funkce** se především utváří a projevuje na třech úrovních – mezi manželi, mezi rodiči a dětmi, mezi sourozenci. Emocionální funkce má značný význam, protože výrazně ovlivňuje formování lidské emocionality (Máchová, 1974, s. 43-44).

3.2.2 Typy rodin

Téměř ve všech společnostech se můžeme setkat s typem rodiny, která je tvořena párem rodičů a dětmi a bývá sociology a antropology označována jako nukleární rodina. Pokud v jedné domácnosti společně žijí nejen oba rodiče a jejich děti, ale také další blízcí příbuzní, jedná se o rozšířenou rodinu (Giddens, 1999, s. 156-157). Pro odlišení mezi typem rodiny, ve které jedinec vyrůstá jako dítě, a tou, kterou sám zakládá, se používají pojmy rodina orientační a rodina prokreační. Dalším typem rodiny je rodina úplná, kde matka a otec žijí společně s dětmi, a rodina neúplná, kde dochází k výchově dětí bez přítomnosti jednoho z rodičů. Rodiny mohou být také kategorizovány podle toho, do jaké míry se jim daří vypořádat se s funkcemi, které mají plnit. Hovoříme proto o rodině funkční, afunkční a dysfunkční. Funkční rodina plní všechny své funkce a zajišťuje dítěti dobrý vývoj. V afunkční rodině se vyskytuje porucha některé z funkcí rodiny, která ovšem nenarušuje život rodiny a neohrožuje vývoj dítěte. V rodině dysfunkční dochází k vážným poruchám funkcí rodiny a je negativně narušován vývoj dítěte (Kraus, Poláčková, 2001, s. 78-79).

3.3 Instituce manželství

Manželství může být chápáno jako sociální instituce, která je společností uznáný sexuální vztah mezi dvěma nebo více partnery opačného pohlaví, od nějž se očekává, že se stane základem pro vytvoření rodiny. Kvalita partnerského vztahu ovlivňuje celkovou kvalitu rodinných vztahů, což zahrnuje nejen vzájemné propojení mezi partnery, ale též vztahy mezi rodiči a dětmi (Petrušek a kol., 1996, s. 590).

Giddens v Sociologii uvádí, že: „*Manželství můžeme definovat jako sociálně akceptovaný a posvěcený sexuální svazek mezi dvěma dospělými jedinci. Sňatkem dvou partnerů se stávají*

příbuznými nejen oni sami, ale i jejich rodiče, sourozenci a další pokrevní příbuzní každého z nich. Vždy se rozlišuje mezi rodinou a širším příbuzenstvím“ (Giddens, 1999, s. 156).

Dále bývá manželství definováno takto: *„Manželství je právně a společensky schválený svazek, obvykle mezi mužem a ženou, který se řídí zákony, pravidly, zvyky, přesvědčeními a postoji, které předepisují práva a povinnosti partnerů“ (Matthias, 2024).*

V občanském zákoníku je manželství definováno takto: *„Manželství je trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc“ (§ 655 zákona č. 89/2012 Sb.).*

Legální uzavření manželství obvykle probíhá prostřednictvím sňatku, který bývá často spojen s příslušnými rituály, jako jsou námluvy či zasnoubení (Petrušek a kol., 1996, s. 590).

3.3.1 Vznik manželství

Proces uzavření manželství se liší v různých zemích a může mít různé formy. V České republice manželství vzniká prostřednictvím svobodného a plného souhlasu mezi mužem a ženou, kteří se v přítomnosti dvou svědků rozhodnou vstoupit do manželství. O muži a ženě, kteří spolu chtějí vstoupit do manželství, se hovoří jako o snoubencích. Vznik manželství je v českém právním systému upraven v občanském zákoníku. Manželství může v České republice vzniknout sňatkem občanským nebo církevním, který v minulosti nebyl uznáván jako slavnostní obřad s právními důsledky pro uzavření manželství. (Novotný, Ivičičová, Syrůčková, Vondráčková, 2014, s. 20). Postup uzavření manželství pro občanský i církevní sňatek formuluje sňatečný obřad. Nový občanský zákoník udává snoubencům povinnost informovat se o svém zdravotním stavu a potvrdit, že jim nejsou známy překážky bránící uzavření manželství (Novotný, Ivičičová, Syrůčková, Vondráčková, 2014, s. 20). Snoubenci jsou též povinni prohlásit, že důkladně zvážili úpravu svých budoucích majetkových vztahů, organizaci budoucího bydlení a materiální zabezpečení rodiny po uzavření manželství. Dále jsou snoubenci rovněž povinni společně učinit souhlasné prohlášení týkající se svého přijetí při uzavření manželství (Veselá, 2003, s. 112).

Občanský sňatek představuje jednu z možností, jak mohou snoubenci slavnostně uzavřít manželství. Lze ho uzavřít před starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce, městské části hlavního města Prahy, městských obvodů nebo městských částí územně členěných statutárních měst, které jsou matričním úřadem. Snoubenci však mohou učinit prohlášení o uzavření manželství i před starostou nebo místostarostou obce, městské části hlavního města Prahy, městských obvodů nebo městských částí územně

členěných statutárních měst, které nejsou matričním úřadem, je-li jeden ze snoubenců přihlášen k trvalému pobytu v jeho správním obvodu. Prohlášení o uzavření manželství musí být učiněno v přítomnosti pracovníka místně příslušného matričního úřadu. Manželství lze uzavřít na libovolném vhodném místě za předpokladu, že to schválí matriční úřad, do jehož správního obvodu místo spadá (Veselá, 2003, s. 114-115).

Církevní sňatek poskytuje snoubencům další možnost, jak mohou uzavřít manželství. Musí být však uzavřen před oprávněnou církví nebo náboženskou společností, které registruje Ministerstvo kultury ČR. Manželství je možné uzavřít pouze na místech, která jsou stanovena pravidly dané církve. Snoubenci musí předat oddávajícímu osvědčení vydané příslušným matričním úřadem, nebo od jehož vystavení nesmí uplynout více než tři měsíce. Orgán církve má za povinnost do tří pracovních dnů od uzavření manželství doručit protokol o uzavření manželství příslušnému matričnímu úřadu (Veselá 2003, s. 116-117).

3.3.2 Zdánlivé manželství

Zdánlivé manželství též označováno jako „domnělé“ je manželství, které se jako manželství pouze jeví. Pokud je manželství zdánlivé, pak nikdy nevzniklo, neexistuje a nikdy existovat nebude. Soud může i bez návrhu určit, že manželství neexistuje (§ 678). Manželství nevznikne, pokud u jedné z osob, které měly záměr uzavřít manželství, nebyla vyjádřena vůle vstoupit do manželství. Dále pokud během sňatečního obřadu nebo v jeho souvislosti nebyly splněny nezbytné podmínky, na kterých závisí vznik manželství (Švestka, 2014, s. 50-52). V případě církevního sňatku se o zdánlivé manželství bude jednat v případě, kdy došlo ke sňatečnému prohlášení před církví, která k tomu nebyla oprávněna. O zdánlivé manželství by se také jednalo, kdyby matriční úřad nevydal osvědčení o tom, že snoubenci splnili veškeré požadavky zákona pro uzavření manželství (Švestka, 2014, s. 53).

3.3.3 Neplatné manželství

Navzdory tomu, že právní předpisy obecně vycházejí ze zásady dobrovolnosti při vstupu do manželství a svobody volby partnera pro manželství, je nezbytné předcházet vzniku manželství u kterých není dán předpoklad, že budou v budoucnosti plnit svůj účel. V důsledku vlivu církevního práva v právním řádu vznikla soustava okolností, které zabrání vzniku manželství tak, že buď manželství vůbec nemůže vzniknout, nebo ačkoliv manželství vznikne, je s ohledem na určitou zákonnou překážku považováno za neplatné či nedovolené (Veselá, 2003, s. 119). Zásadní podmínkou je, že osoba, která má právní zájem na takovém

prohlášení, podá návrh na určení, zdali je manželství neplatné. Výjimkou je situace, kdy existuje překážka již uzavřeného jiného manželství (§ 674) a překážka vzájemného příbuzenství manželů (§ 675). V takových případech soud může prohlásit manželství za neplatné i bez návrhu (Švestka, 2014, s. 58). Mezi další zákonné překážky patří nezletilost. Ve výjimečných případech může soud povolit uzavřít manželství nezletilému, který není plně svéprávný a dovršil šestnáctí let věku, jsou-li pro to důležité důvody (§ 672). Další zákonnou překážkou je omezená svéprávnost. Osoba, jejíž svéprávnost byla omezena, proto nemůže uzavřít manželství (§ 673). Manželství mezi poručníkem a poručencem nebo mezi dítětem a osobou, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, je také zákonnou překážkou pro uzavření manželství (§ 676). Na rozdíl od zdánlivého manželství považujeme neplatné manželství za platné, dokud není soudem prohlášeno za neplatné (Švestka, 2014, s. 59-63).

3.3.4 Rozpad manželství

Rozvod je právním procesem, kterým se ukončuje svazek manželství. Manželství může zaniknout v důsledku úmrtí jednoho z manželů, prohlášením jednoho z manželů za mrtvého nebo soudním rozsudkem (Veselá, 2003, s. 138). Může se jednat o událost, která bude pro všechny zúčastněné traumatická a velmi bolestná. Zejména tedy pro děti, které jen těžko chápou, co se stalo (Černá, 2001, s. 36). Je také důležité podotknout, že rozvod nemusí být vždy vnímán pouze negativně. Giddens v Sociologii uvádí: „*Tolerantnější přístup umožňuje ukončit neuspokojivý vztah bez rizika společenského stigmatu*“ (Giddens, 1999, s. 165). Způsob rozvodu se odlišuje v závislosti na tom, zda je nutné prokázat existenci rozvratu manželství a jeho příčiny před soudem, nebo zda není potřeba prokazovat jeho příčiny (Veselá, 2003, s. 139).

Občanský zákoník rozlišuje dva možné způsoby, jak může být manželství rozvedeno:

Sporný rozvod

Může se jednat o situaci, kdy se jeden z manželů rozvádět nechce, nebo manželé nedokázali dosáhnout dohody ohledně podmínek rozvodu. Při rozhodování o rozvodu by soud měl zjistit příčiny, které vedly k rozvratu manželství. Při sporném rozvodu není vyžadováno, aby oba manželé podepsali žádost o rozvod, neboť soud má pravomoc rozvést manželství i bez souhlasu jednoho z manželů (Veselá, 2003, s. 139-140).

Občanský zákoník uvádí: *Přesto, že je soužití manželů rozvráceno, nemůže být manželství rozvedeno, byl-li by rozvod v rozporu*

- a) *se zájmem nezletilého dítěte manželů, které nenabylo plné svéprávnosti, který je dán zvláštními důvody, přičemž zájem dítěte na trvání manželství soud zjistí i dotazem u opatrovníka jmenovaného soudem pro řízení o úpravu poměrů k dítěti na dobu po rozvodu, nebo*
- b) *se zájmem manžela, který se na rozvratu porušením manželských povinností převážně nepodílel a kterému by byla rozvodem způsobena zvlášť závažná újma s tím, že mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství, ledaže manželé spolu již nežijí alespoň po dobu tří let (§ 755 zákona č. 89/2012 Sb.).*

Nesporný rozvod

Nastává v případě, kdy se oba manželé shodnou na tom, že chtějí ukončit své manželství a jsou schopni se dohodnout na rozdělení majetku. Na rozdíl od sporného rozvodu soud při nesporném rozvodu nemusí zkoumat faktory, které vedly k rozpadu manželství. Proto aby nesporný rozvod proběhl, musí být splněny určité předpoklady. Jedním z těchto předpokladů je, že manželství by mělo trvat déle než jeden rok. Stanovení minimální délky manželství je zavedeno s cílem zabránit jak neuváženým sňatkům, tak neuváženým rozvodům. Manželé by také měli nejméně šest měsíců žít odděleně. Mezi další předpoklady patří, že se oba manželé chtějí rozvést, dohodli se na výchově a výživném nezletilých dětí, které nenabyly plné svéprávnosti a oba manželé se dohodli na rozdělení majetku (Veselá, 2003, s. 140).

V občanském zákoníku je nesporný rozvod definován takto: *Připojí-li se manžel k návrhu na rozvod manželství, který podá druhý z manželů, soud manželství rozvede, aniž zjišťuje příčiny rozvratu manželství, dojde-li k závěru, že shodné tvrzení manželů, pokud se jedná o rozvrat manželství a o záměr dosáhnout rozvodu, je pravdivé a pokud*

- a) *ke dni zahájení řízení o rozvod trvalo manželství nejméně jeden rok a manželé spolu déle než šest měsíců nežijí,*
- b) *manželé, kteří jsou rodiči nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti, se dohodli na úpravě poměrů tohoto dítěte pro dobu po rozvodu a soud jejich dohodu schválil,*
- c) *manželé se dohodli na úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení a popřípadě výživného pro dobu po tomto rozvodu (§ 757 zákona č. 89/2012 Sb.).*

3.4 Situace v České republice

Až do konce 80. let lze popsat úroveň sňatečnosti v České republice jako vysokou, kdy do manželství vstupovala značná většina žen i mužů. Tato tendence byla doprovázena častým uzavíráním sňatků ve velmi nízkém věku.

Po pádu komunistického režimu u nás v roce 1989 však dochází k odkládání manželství a rodičovství do pozdějšího věku. Tento jev lze vysvětlit novými příležitostmi, jako je možnost cestování a zvýšená dostupnost univerzitního vzdělání. Zároveň však může hrát roli snížená atraktivita volby sňatku a rodičovství, protože do té doby představovaly jednu z mála možností pro svobodné rozhodování. Věk prvorodiček a prvního sňatku začal tedy v České republice stoupat a tím se přiblížil obvyklému věku prvorodiček ve vyspělých zemích našeho civilizačního okruhu. Podle průzkumu má manželství u Čechů stále vysoký společenský status. Výzkumy naznačují, že většina mladých lidí považuje život v manželství za nejsprávnější formu rodiny (Možný, 2006, s. 255-256).

Sociolog Ladislav Rabušic uvádí, že snížená míra porodnosti je způsobena hodnotovými prioritami mladé generace, která klade důraz na individualismus a seberealizaci. *„Dítě již není osou a cílem partnerského vztahu, jako tomu bylo dříve, je pouze jednou z mnoha možností realizace jedince, jednou z variant životního stylu, již nabízí postmoderní společnost“* (Malina, 2009, s. 3429).

4 Koncepty města a venkova

Sociologické zkoumání vztahu mezi městem a venkovem je založeno na třech odlišných teoretických konceptech. Dichotomický přístup a koncept kontinua město-venkov hodnotí město nebo venkov jako převyšující nad tím druhým. Až poslední a nejmladší koncept pod názvem konvergence a divergence města s venkovem popisuje město a venkov jako rovnoprávné partnery, kteří se vzájemně ovlivňují.

Prvním konceptem, který klade důraz na základní odlišnosti mezi městem a venkovem je dichotomický koncept, který byl ve svém zárodku spojován s dílem Ferdinanda Tönniese "Gemeinschaft und Gesellschaft" (Pospolitost a Společnost) z roku 1887. Tönnies oslavuje venkov, protože ho považuje za příznivý způsob sociální organizace v geografickém prostoru, zejména pokud jde o uspokojování potřeb sociálních vztahů a lidského soužití. Město zamítal a obával se, že vlivem urbanizace dojde k narušení tradičních hodnot. Tento koncept přetrvával až do období přelomu mezi 50. a 60. lety 20. století (Hudečková, 2002, s. 99).

Dalším teoretickým konceptem je koncept kontinua město-venkov, který na rozdíl od dichotomického konceptu preferuje město před venkovem. Jeho autory jsou američtí sociologové Pitirim A. Sokorin a Carl C. Zimmerman, kteří vycházejí ze svého díla Principles of Rural – Urban Sociology z roku 1929. Podle tohoto konceptu se očekává, že vyrovnání venkova s městem lze dosáhnout prostřednictvím přebudování technické, ekonomické a občanské infrastruktury venkovských oblastí. Koncept tedy zahrnuje představu, že by se venkov měl rozvíjet tak, aby dosáhl podobné úrovně rozvoje jako města. Tento koncept nahradil dichotomický koncept v období 2. světové války a lze tvrdit, že stále převládá (Hudečková, 2002 s. 99-100).

Posledním konceptem je koncept konvergence a divergence města a venkova, který vznikl v 70. letech 20. století díky skupině rurálních sociologů pracujících na univerzitě v Paříži. Jedná se o koncept, který není příliš rozšířený a je složitější než předchozí dva. Je to způsobeno tím, že vývoj obecné, městské, nebo venkovské společnosti vede k větší komplikovanosti. Tento koncept uznává venkov a město jako rovnocenné partnery. Přitom autoři tohoto konceptu nezpochybňují, že město diktuje dominantní kulturu. Zároveň jsou uznávány ty hodnoty rurální kultury, jež nejsou města schopna poskytnout (Hudečková, 2004, s. 100).

4.1 Městský prostor

Město bývá obecně charakterizováno jako hustě obydlené sídlo, které se vyznačuje vysokým počtem obyvatel. Města jsou obvykle hlavními centry ekonomické aktivity, kultury, vzdělání a politiky. Pro město je charakteristický městský způsob života, který zahrnuje dostupnost pracovních příležitostí a služeb, ale také vyšší míru anonymizace mezi obyvateli.

K hlavními kritériím, jež se uplatňují při vymezení měst, patří administrativně správní kritérium velikost, vzhled, funkce a městský život (Bašovský in Maryáš, Vystoupil, 2006, s. 67).

Jandourek uvádí, že město je: „*Označení lidského sídla s vysokou hustotou obyvatel a komunikací, rozvinutou dělbu práce a poskytováním služeb uspokojících převážnou většinu potřeb obyvatel a s vysokou mírou kulturní a hmotné směny*“ (Jandourek, 2001, s. 155).

Ve velkém sociologickém slovníku je město definováno jako: „*Forma komunity, jejíž členové žijí společně tím způsobem, že sdílejí nejen neb onen dílčí zájem, nýbrž všechny základní podmínky společného života*“ (Petrušek a kol., 1996, s. 609).

Města také často fungují jako centra teritoriální dělby práce, neboť poskytují rozmanitou škálu pracovních příležitostí a služeb. Města mohou plnit městotvornou nebo městoobslužnou funkci. Městotvornou funkci zahrnují činnosti a aktivity, které vytvářejí produkty nebo poskytují služby pro obyvatele mimo město. Prodej zboží mimo území města zajišťuje přísun peněz do města, což následně podporuje jeho další rozvoj. Městoobslužná funkce zahrnuje činnosti a aktivity, které vyrábějí produkty nebo poskytují služby pro místní obyvatelstvo a zároveň podporují samotný chod města. Obvykle čím je město větší, tím výrazněji se projevuje městoobslužná funkce (Maryáš, Vystoupil, 2006, s. 68).

Z hlediska ekonomických funkcí dělíme městská sídla na dvě skupiny: města s vlastní ekonomickou základnou a města bez vlastní ekonomické zásady, často označovaná jako obytné satelity. Městská sídla s vlastní ekonomickou základnou mohou být polyfunkční nebo monofunkční. V monofunkčních městech dominuje jedna základní funkce, zatímco polyfunkční města se vyznačují bohatým spektrem různorodých funkcí. Podle převládající funkce je možné rozlišovat základní funkční typy měst. Městská sídla poté dělíme na obranná, obchodní, dopravní, průmyslová, administrativně správní, kulturní, univerzitní, léčebná a rekreační (Halás, Brychtová, Fňukal, 2013, s. 83).

Americký sociolog Ernest W. Burgess na základě situace v Chicagu v roce 1929 vypracoval model koncentrických zón. Podle tohoto modelu se v první zóně nachází centrum města,

keré je oblastí podnikání, obchodování, finančních aktivit a politického dění. Jsou zde rovněž nejdražší pozemky. Druhá zóna je převážně tvořena nejstarší zástavbou ve městě, což vede k tomu, že ji obývá nejchudší vrstva obyvatelstva města. Třetí zóna disponuje lepšími bytovými podmínkami a je převážně složena z činžovních domů, které obývá střední třída. Čtvrtá zóna je tvořena obytnými čtvrtěmi, kde převažují zejména rodinné soukromé domy a luxusní činžovní domy, a bývá obývána bohatšími vrstvami obyvatel. Pátá zóna představuje předměstskou oblast a je charakterizována samostatnými sídly, jejichž obyvatelstvo dojíždí do města za prací. V klasické podobě je tento model problematický především v tom, že nedostatečně zdůrazňuje význam dopravních tras. Nedostatky tohoto modelu jsou brány v úvahu v sektorovém modelu a modelu s více jádry (Halás, Brychtová, Fňukal, 2013, s. 85).

4.2 Venkovský prostor

Venkov bývá obecně charakterizován jako oblast s nízkým počtem a hustotou obyvatel, kde zemědělství zastává významnou úlohu. Venkov bývá také považován za oblast s vyšší sociální soudržností, omezenou dostupností dopravy a nižší nabídkou pracovních příležitostí. Spojován je i s dodržováním zvyklostí a tradic. Venkovským prostorem jsou v České republice všechny obce, které mají méně než 2000 obyvatel, a také obce s velikostí do 3000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km². V odborné literatuře se vyskytují různé interpretace definice venkova. Tradičním způsobem se venkovská sídla dělí do tří velikostních kategorií v závislosti na odlišném počtu usedlostí, které tvoří dané sídlo. Patří sem samoty, visky a vesnice. Samota je odlehlé obydlí, jež se vyznačuje značným odstupem od ostatních obydlí. Víska představuje shromáždění 4-15 (podle některých autorů 20) usedlostí, zatímco vesnice je tvořena větším množstvím usedlostí (Halás, Brychtová, Fňukal, 2013, s. 62).

Z urbanistického hlediska se venkov vyznačuje specifickým typem zástavby a z hlediska sociologie může být venkov chápán jako prostředí s odlišným způsobem života (Majerová, 2005, s. 39). Ve velkém sociologickém slovníku je venkov definován jako: „*Obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací zemědělství a menší hustotou obyvatel, ale i jiným způsobem života, většinou propojeným s přírodou, a také jinou sociální strukturou ve srovnání s městem*“ (Petrušek a kol., 1996, s. 1380).

Venkovský prostor lze rozdělit do pěti relativně homogenních a současně navzájem odlišných skupin sídel:

- *sídla v metropolitních oblastech* – vesnice v blízkosti velkých měst
- *sídla v oblastech s dobrými podmínkami pro zemědělskou výrobu* – v těchto oblastech nedochází k výrazné migraci obyvatel
- *sídla v urbanizovaném území Sudet* – v těchto sídlech v oblasti severních Sudet poklesl počet obyvatelstva po druhé světové válce vlivem odsunu původního německého obyvatelstva
- *sídla v neurbanizovaném území Sudet* – v těchto sídlech ležících v západní a jižní části Sudet došlo k výraznému poklesu populace. V současné době tato oblast slouží především k rekreačnímu a turistickému využití
- *sídla vnitřní periferie* – v této oblasti je vysoká hustota malých sídel. Tato oblast je rovněž charakterizována vysokou mírou migrace a zároveň je vyhledávána jako destinace pro chalupaření (Perlín in Hrabánková a kol., 1996, s. 37-38).

Podle Majerové získal venkov od první poloviny minulého století rekreační funkci, kdy si obyvatelé měst začali kupovat staré chalupy na venkově nebo stavět nové chaty v přírodních oblastech, zejména v okolí větších měst. Toto jednání mělo pro venkov jak pozitivní, tak i negativní důsledky (Majerová, 2005, s. 42).

K obnově a rozvoji venkova přispívají aktéři rozvoje venkova. Mezi tyto aktéry patří veškeré instituce a jednotlivci, kteří svými aktivitami vstupují do dění na venkově nebo jsou součástí venkova. Z hierarchického postavení vzhledem ke správní organizaci území lze aktéry rozvoje venkova dělit na aktéry na lokální úrovni, aktéry na regionální/krajské úrovni a na aktéry na národní úrovni (Svobodová, Věžník, 2014).

4.3 Rozdílnost mezi městem a venkovem

Město a venkov představují dva odlišné typy obytných oblastí, které se výrazně liší v různých aspektech. Obě tyto oblasti mají svá vlastní specifika. Jedním z hlavních rozdílů mezi městem a venkovem je velikost a hustota obyvatel. Města jsou na rozdíl od venkova hustě obydlená místa, která se vyznačují vysokým počtem obyvatel. Města představují centra ekonomické aktivity a kulturního života. To vede k výrazně větší nabídce pracovních příležitostí a poskytovaných služeb pro obyvatele měst ve srovnání s obyvateli venkova. Často dochází k tomu, že obyvatelé venkova dojíždějí za těmito službami a zaměstnáním

právě do měst. Dalším rozdílem je tedy také doprava, kdy obyvatelé na venkově často využívají své automobily kvůli omezenější dostupnosti veřejné dopravy. Naopak ve městech, která disponují rozsáhlými sítěmi veřejné dopravy, se obyvatelé často obrací k využívání veřejné dopravy. Rozdíly lze spatřit i v životním stylu mezi venkovskou a městskou komunitou. Na venkově je spojení s tradicí výraznější než ve městě. Tradiční hodnoty a zvyky jsou pro obyvatele venkova důležité, což vede k menší ochotě přijímat sociální změny. Venkovští obyvatelé jsou na rozdíl od obyvatel měst silně ovlivněni přírodním prostředím (Majerová, 2005, s. 45).

Souhrn teoretické části

Instituci lze chápat jako stabilní, sdílený a obecně uznávaný soubor pravidel a nařízení, která členové dané společnosti považují za klíčová pro udržení sociální stability a uspokojení svých potřeb (Malina, 2009, s. 1690). Instituce jsou nejčastěji interpretovány z funkcionálního a antropologického hlediska a lze je klasifikovat do kategorií jako sociální, ekonomické, kulturní, náboženské, politické, právní, sportovní, vzdělávací a totální. Za instituce tak lze považovat např. demokracii, školství, manželství, bankovníctví, příbuzenství, stát, přátelství, adopci atd. (Keller, 2012, s. 66).

Rodina může být interpretována a vymezována různými způsoby. Nejčastěji je však rodina definována jako skupina lidí spojených příbuzenskými vztahy, kde dospělí členové mají zodpovědnost za výchovu dětí (Giddens, 1999, s. 156). V moderní společnosti se nejvíce setkáváme s rodinou nukleárního typu, kde dospělí manželé žijí spolu se svými biologickými či adoptivními dětmi v jedné domácnosti (Giddens, 1999, s. 156). Rodina plní několik důležitých funkcí, mezi něž patří ekonomické, výchovné, biologické a emocionální aspekty (Máchová, 1974, s. 43-44). Na základě plnění těchto funkcí lze rodinu klasifikovat jako funkční, afunkční a dysfunkční (Kraus, Poláčková, 2001, s. 78-79).

Manželství lze chápat jako společensky uznávaný sexuální vztah mezi dvěma partnery opačného pohlaví. Nicméně, podoba manželství se může lišit v závislosti na jednotlivých zemích a může nabývat různých forem. Např. v některých zemích je možné být ve svazku manželském s více osobami. V České republice je možné uzavřít manželství prostřednictvím občanského nebo církevního sňatku. Práva a povinnosti snoubenců jsou v českém právním systému podrobně stanoveny v občanském zákoníku (Novotný, Ivičičová, Syrůčková, Vondráčková, 2014, s. 20).

Město a venkov představují dva odlišné typy obytných oblastí, mezi kterými lze spatřit několik rozdílů. Na město lze z demografického hlediska nahlížet jako na oblast hustě zalidněnou s vysokým počtem obyvatel. Města také plní roli center ekonomické aktivity. Venkov bývá obvykle popisován jako oblast s nízkým počtem a nízkou hustotou obyvatel, kde zemědělství stále zastává významnou roli. Ze sociologického hlediska je venkov vnímán jako prostředí s odlišným životním stylem ve srovnání s městem (Majerová, 2005, s. 39).

5 Sekundární a komparativní analýza dat o rodině a manželství v ČR

5.1 Sňatečnost v ČR

První analýzou dat o rodině a manželství bude sledována sňatečnost v letech 2013 a 2017–2023. Důraz bude kladen zejména na rok 2022 a první tři čtvrtletí roku 2023.

V roce 2013 bylo v České republice uzavřeno historicky nejmenší množství manželství, a to 43 499. Avšak od roku 2014 sňatečnost v České republice neustále rostla. Nicméně tento trend byl zastaven v letech 2020 a 2021 v důsledku vládních opatření reagujících na výskyt onemocnění covid-19, která ovlivňovala podmínky možného konání hromadných akcí. V roce 2022 už nebyla situace tak ovlivněna proticovidovými nařízeními a v České republice se tak uzavřelo celkem 54,8 tisíce manželství, což znamená nárůst o 17,2 % ve srovnání s rokem 2021. Počet uzavřených sňatků se tak vrátil na úroveň roku 2019, kdy jich bylo uzavřeno jen o 50 více. V roce 2022 vstoupilo do prvního manželského svazku 40 847 mužů a 41 138 žen. Druhé nebo v pořadí vyšší manželství uzavřelo 13 973 mužů a 13 682 žen. Průměrný věk při uzavírání prvního manželství byl u mužů 32,5 roku a u žen 30,3 roku (czso.cz, 2023).

Tabulka 1 Sňatky podle kraje bydliště ženicha, 2013 a 2017-2022

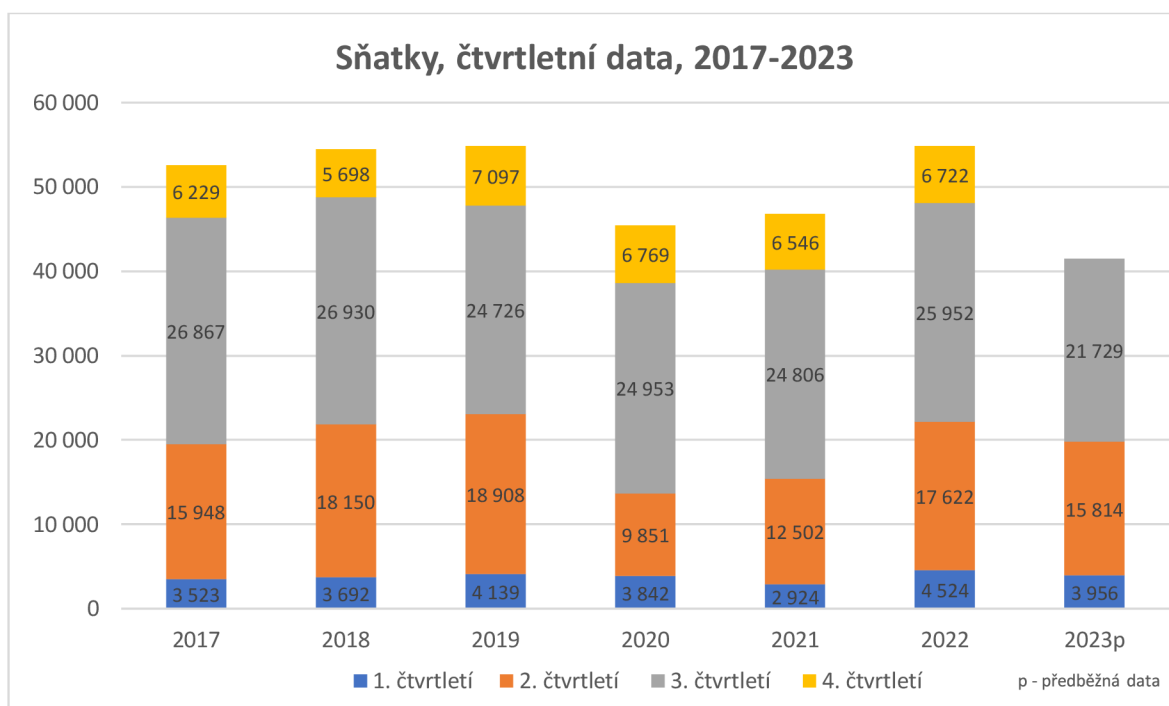
Kraj	Sňatky celkem							První sňatky v roce 2022		
	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022	mužů	žen	protogamní
Hl. město Praha	5 531	6 604	6 549	6 841	5 455	5 704	6 983	5 382	5 655	4 901
Středočeský	5 252	6 524	6 656	6 872	5 631	5 660	6 904	4 986	5 070	4 335
Jihočeský	2 600	3 145	3 407	3 284	2 792	2 656	3 313	2 503	2 501	2 192
Plzeňský	2 367	2 857	3 034	3 006	2 479	2 654	2 987	2 125	2 157	1 833
Karlovarský	1 300	1 551	1 631	1 593	1 232	1 313	1 527	1 028	1 057	872
Ústecký	3 161	3 901	4 299	4 207	3 508	3 616	4 281	2 928	2 948	2 460
Liberecký	1 877	2 289	2 265	2 288	1 906	1 949	2 257	1 595	1 569	1 359
Královéhradecký	2 268	2 669	2 791	2 797	2 228	2 272	2 836	2 096	2 084	1 830
Pardubický	2 057	2 450	2 648	2 552	2 184	2 309	2 647	2 034	2 002	1 802
Vysočina	2 043	2 554	2 689	2 666	2 154	2 262	2 416	1 943	1 897	1 727
Jihomoravský	5 043	6 040	6 156	6 164	5 272	5 348	6 171	4 729	4 770	4 214
Olomoucký	2 632	3 039	3 204	3 213	2 665	2 795	3 242	2 466	2 411	2 142
Zlínský	2 383	2 940	2 856	2 903	2 513	2 651	2 901	2 317	2 297	2 078
Moravskoslezský	4 985	6 004	6 285	6 484	5 396	5 589	6 355	4 715	4 720	4 124
ČR	43 499	52 567	54 470	54 870	45 415	46 778	54 820	40 847	41 138	35 869

Pozn.: Barvou a tučně jsou označeny nejvyšší hodnoty v daném roce, pouze barvou nejnižší hodnoty v daném roce.

Zdroj: czso.cz

V prvních třech čtvrtletích roku 2023 do manželství vstoupilo 41,5 tisíc párů, což je o 14 % méně než ve stejném období roku 2022. Ve třetím čtvrtletí, ve kterém obvykle dochází k největšímu počtu uzavřených sňatků, bylo v roce 2023 uzavřeno celkem 21 729 sňatků. Tento počet představuje pokles o 16,3 % ve srovnání s třetím čtvrtletím předchozího roku. Během prvních tří čtvrtletí v roce 2023 vstoupilo do prvního manželství 66,2 % párů. Ženichové vstupovali do prvního manželství v 75 % případů a nevěsty ve 75,6 % případů (czso.cz, 2024).

Graf 1 Sňatky v jednotlivých čtvrtletích v letech 2017-2023

Zdroj: czso.cz

V letech 2021 a 2022 podíl snoubenců, z nichž alespoň jeden nemá české občanství, přesáhl 12% ze všech uzavřených sňatku v České republice. V roce 2021 to bylo 5 653 sňatků a v roce 2022 6 723 sňatků. Tím došlo k meziročnímu nárůstu o 18,9 %. Do těchto sňatků se počítají i ty případy, kdy měl jeden ze snoubenců v České republice trvalý nebo přechodný pobyt nebo mu byla udělena dočasná ochrana s obvyklým pobytem. Pokud muž či žena z České republiky uzavřel/a manželství s partnerem či partnerkou jiného státu, bývá to především s obyvateli Slovenska. V roce 2022 narostl počet sňatků v kategorii svazků dvou cizinců vlivem válečné situace na Ukrajině. V roce 2022 se takových manželství uzavřelo 569. Jedná se tedy o 3,3krát vyšší počet uzavřených manželství než v roce 2021. Celkem v roce 2022 v České republice vstoupilo do manželství 4 116 mužů cizího občanství, což

představovalo 7,5 % ze všech ženichů. Ve stejném období se vdalo 3754 cizinek, a to činilo 6,8 % z celkového počtu nevěst (czso.cz, 2023).

Tabulka 2 Sňatky podle státního občanství snoubenců 2013 a 2017-2022

	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sňatky alespoň s 1 cizincem	4 086	5 093	5 371	6 159	4 337	5 653	6 723
- podíl na všech sňatcích (%)	9,4	9,7	9,9	11,2	9,5	12,1	12,3
Podíl cizinek u nevěst (%)	3,9	4,6	4,9	5,8	5,0	6,6	6,8
Podíl cizinců u ženichů (%)	6,0	5,9	5,9	6,6	5,6	7,0	7,5
Sňatky – žena ČR + muž cizinec	2 370	2 654	2 680	2 996	2 046	2 584	2 969
státní občanství muže: Slovensko	667	893	940	987	768	965	1031
Německo	238	252	234	319	213	243	254
Velká Británie	182	180	176	201	95	96	176
Sňatky – muž ČR + žena cizinka	1 473	1 994	2 183	2 514	1 796	2 400	2 607
státní občanství ženy: Slovensko	710	889	899	1015	687	950	1 058
Ukrajina	240	361	475	572	456	604	521
Rusko	108	160	171	190	136	183	254
Sňatky – oba cizinci	243	445	508	649	495	669	1 147
z toho: oba Ukrajinci	51	90	103	150	101	175	569
oba Slováci	20	51	100	102	68	94	102
oba Rusové	28	44	43	30	30	34	47

Pozn.: Výběr a řazení občanství podle četnosti v roce 2022.

Zdroj: czso.cz

5.2 Rozvodovost v ČR

Další analýza dat bude opět zaměřena na manželství, avšak tentokrát se bude týkat rozpadu sňatků v letech 2013 a 2017-2022.

V České republice v roce 2022 došlo k rozvodu 19 846 manželství. To představuje pokles o 6 % ve srovnání s rokem 2021. V roce 2022 byly v 53,8 % případů navrhovateli oba manželé. V 30 % případů byl rozvod navržen ženou a ve zbývajících 16,1 % případů byl navržen mužem. Trend poklesu počtu rozvodů v posledních letech se projevil v roce 2022, kdy jejich počet klesl pod hranici 20 tisíc. Největší počet rozvodů je zaznamenán ve Středočeském kraji, zatímco nejméně se jich eviduje v Karlovarském kraji. V roce 2022 došlo ke snížení rozvodovosti ve všech krajích s výjimkou Ústeckého kraje v porovnání s předchozím rokem. V Ústeckém kraji se míra rozvodovosti zvýšila téměř o 7,5 %. Naopak v Pardubickém kraji došlo k největšímu poklesu počtu rozvodů, kdy jejich počet klesl o 13,2 %. Průměrná délka trvání manželství do jeho zániku rozvodem zůstala ve sledovaném období v letech 2013 a 2017-2022 relativně stabilní, přičemž v roce 2022 činil průměr 13,5 roku. Nejkratší průměrná doba trvání manželství při rozvodu byla zaznamenána v Karlovarském kraji, kde za posledních 5 let činil průměr 12,2 roku (czso.cz, 2023).

Tabulka 3 Rozvody v letech 2013 a 2017-2022

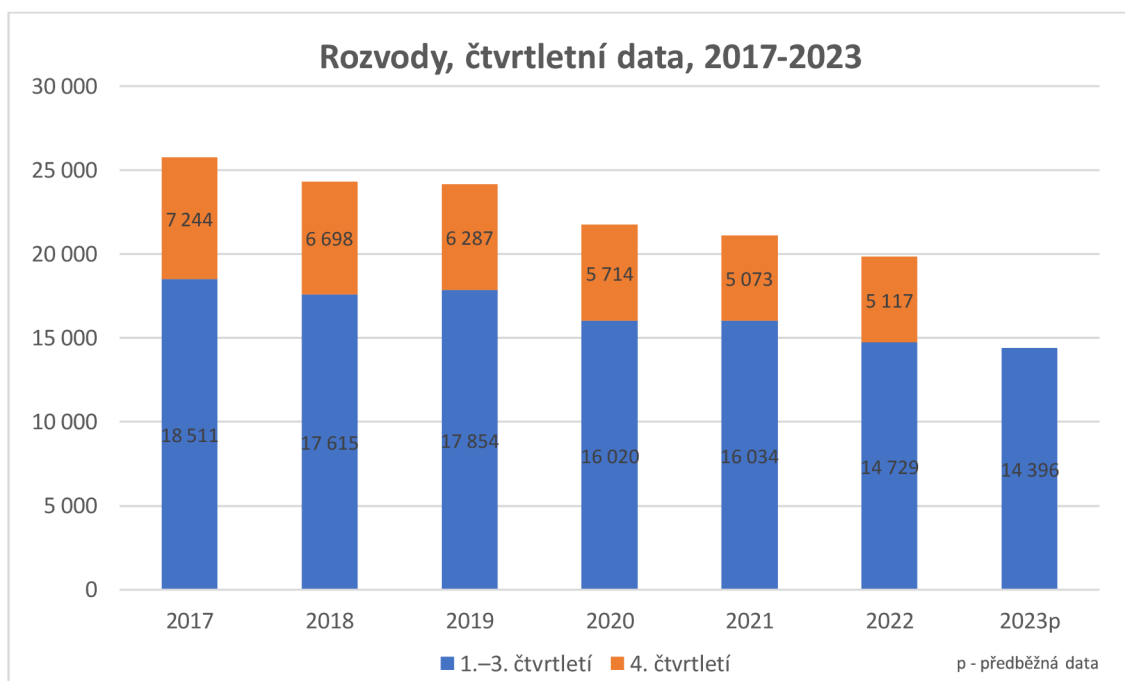
Kraj	Počet rozvodů							Průměrná délka trvání manželství při rozvodu						
	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hl. město Praha	3 002	2 860	2 798	2 743	2 633	2 404	2 370	12,9	12,4	12,9	13,0	13,3	13,2	13,2
Středočeský	3 793	3 768	3 397	3 381	3 209	3 177	3 048	12,8	13,2	13,5	13,7	13,8	13,7	13,9
Jihočeský	1 747	1 498	1 439	1 433	1 345	1 276	1 148	12,8	13,0	13,1	13,7	13,1	13,2	13,5
Plzeňský	1 613	1 356	1 386	1 279	1 207	1 149	1 043	12,3	13,4	12,8	12,8	13,3	13,2	13,0
Karlovarský	879	734	678	694	672	633	577	11,9	12,2	11,9	12,1	12,5	12,5	11,9
Ústecký	2 252	2 252	2 106	2 022	1 745	1 619	1 740	12,1	12,3	12,7	12,4	12,6	12,8	12,6
Liberecký	1 311	1 158	1 000	1 180	991	929	826	12,4	13,6	13,0	13,5	14,0	13,2	13,4
Královéhradecký	1 543	1 343	1 273	1 286	1 124	1 068	955	13,4	13,0	13,0	13,3	13,4	13,4	13,2
Pardubický	1 257	1 327	1 120	1 117	1 012	955	829	13,4	13,4	13,5	13,9	14,2	13,6	13,7
Vysočina	1 125	1 100	1 064	1 030	890	863	813	13,5	13,8	14,2	14,0	14,5	14,4	14,3
Jihomoravský	3 000	2 867	2 684	2 631	2 266	2 392	2 177	13,5	13,7	14,0	14,2	14,3	14,2	14,3
Olomoucký	1 713	1 430	1 417	1 377	1 255	1 237	1 104	13,6	14,0	14,1	14,0	14,3	14,7	13,8
Zlínský	1 381	1 246	1 285	1 274	1 033	1 087	1 002	14,0	14,5	14,4	14,1	14,7	14,4	14,3
Moravskoslezský	3 279	2 816	2 666	2 694	2 352	2 318	2 214	13,1	13,2	13,9	13,5	14,0	13,6	13,6
ČR	27 895	25 755	24 313	24 141	21 734	21 107	19 846	13,0	13,2	13,4	13,5	13,7	13,6	13,5

Pozn.: Barvou a tučně označeny nejvyšší hodnoty a pouze barvou nejnižší hodnoty v daném roce.

Zdroj: czso.cz

V prvních třech čtvrtletích roku 2023 došlo k rozvodu 14 396 manželství, což představuje pokles o 2,3 % ve srovnání s prvními třemi čtvrtletími roku 2022. Nejvíce rozvodů se v těchto čtvrtletích uskutečnilo ve Středočeském kraji, kde to bylo 14 % všech rozvodů. Naopak nejméně rozvodů bylo ve stejném období v Karlovarském kraji a to 2,8 % (czso.cz, 2023).

Graf 2 Rozvody v jednotlivých čtvrtletích v letech 2017-2023

Zdroj: czso.cz

V roce 2022 bylo 9,7 % všech rozvodů v České republice mezi páry, kde alespoň jeden z manželů měl jiné občanství než české. Celkem v roce 2022 došlo k rozvodu 1 916 takových manželství, což představuje nárůst o 3,2 % ve srovnání s rokem 2021. Ve sledovaném období dochází častěji k rozvodu Češek s cizinci, než k rozvodu Čechů s cizinkami. V roce 2022 tvořilo až 41 % všech rozvodů s cizinci ukončení manželství mezi Češkou a mužem cizincem. V roce 2022 bylo dále rozvedeno 500 manželství, v nichž oba partneři měli cizí občanství. Největší podíl těchto rozvodů připadá na občany z Vietnamu, Ukrajiny a Slovenska. V letech 2013 a 2017-2022 byli nejčastějším párem při rozvodu dvou cizinců osoby vietnamského státního občanství. Tato situace se však změnila v roce 2021, kdy se nejčastěji na našem území rozváděli občané Slovenska. V roce 2022 se v ČR celkem rozvedlo 2 416 mužů, kteří neměli české občanství. Tato skupina představovala 6,5 % z celkového počtu rozvedených mužů. Současně se rozvedlo 1 130 cizinek, což odpovídalo 5,7 % ze všech žen, které se rozváděly (czso.cz, 2023).

Tabulka 4 Rozvody podle státního občanství manželů 2013 a 2017-2022

	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rozvody alespoň s 1 cizincem	1 842	2 041	1 978	1 930	1 765	1 854	1 916
- podíl na všech rozvodech (%)	6,6	7,9	8,1	8	8,1	8,8	9,7
Počet cizinců u rozvodů	2 101	2 466	2 365	2 348	2 134,0	2 266	2 416
Rozvody – žena ČR + muž cizinec	935	949	914	883	837	839	786
státní občanství muže: Slovensko	212	247	273	213	258	267	235
Ukrajina	70	78	71	77	70	54	55
Tunisko	40	51	45	34	44	28	36
Rozvody – muž ČR + žena cizinka	648	667	677	629	559	603	630
státní občanství ženy: Slovensko	211	238	256	239	238	232	239
Ukrajina	172	175	152	150	119	134	155
Rusko	61	46	50	57	44	56	64
Rozvody – oba cizinci	259	425	387	418	369	412	500
z toho: oba občané Vietnamu	66	134	102	98	77	81	109
oba občané Ukrajiny	24	57	59	60	63	83	101
oba občané Slovenska	63	88	87	91	69	91	94

Pozn.: Výběr a řazení občanství podle četnosti v roce 2022.

Zdroj: czso.cz

V průběhu sledovaných let 2013 a 2017-2022 docházelo nejčastěji k rozpadu manželství mezi 5-9 lety od jejich uzavření. Druhou nejčastější skupinou jsou za posledních 10 let rozvody do 10-14 let od uzavření manželství. Poté jsou to rozvody, které se uskuteční do čtyř let po vzniku manželství. V roce 2022 došlo k rozpadu 4284 manželství v období 5-9 let po uzavření manželství, což představuje 21,6 % všech rozvodů v daném roce. Na rozdíl od předchozích let se v roce 2022 rozvedlo více párů do čtyř let od uzavření manželství než těch, které jsou v manželském svazku 10-14 let (czso.cz, 2023).

Tabulka 5 Rozvody podle délky trvání manželství v letech 2013 a 2017-2022

Délka trvání manželství (roky)	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0-4	4 866	4 315	4 195	4 450	3 870	3 873	3 753
5-9	6 106	5 751	5 091	4 800	4 396	4 424	4 284
10-14	4 702	4 633	4 532	4 534	4 146	3 927	3 530
15-19	3 890	3 600	3 343	3 444	3 057	3 052	2 853
20-24	3 921	2 903	2 734	2 590	2 368	2 226	2 106
25-29	2 374	2 449	2 328	2 097	1 869	1 641	1 444
30+	2 036	2 104	2 090	2 226	2 028	1 964	1 876
Celkem	27 895	25 755	24 313	24 141	21 734	21 107	19 846

Zdroj: czso.cz

Tabulka 6 Rozvody podle délky trvání manželství v % v letech 2013 a 2017-2022

Délka trvání manželství (roky)	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0-4	17,4	16,8	17,3	18,4	17,8	18,3	18,9
5-9	21,9	22,3	20,9	19,9	20,2	21,0	21,6
10-14	16,9	18,0	18,6	18,8	19,1	18,6	17,8
15-19	13,9	14,0	13,7	14,3	14,1	14,5	14,4
20-24	14,1	11,3	11,2	10,7	10,9	10,5	10,6
25-29	8,5	9,5	9,6	8,7	8,6	7,8	7,3
30+	7,3	8,2	8,6	9,2	9,3	9,3	9,5

Zdroj: czso.cz

5.3 Porodnost v ČR

Poslední částí dat z Českého statistického úřadu jsou informace o porodnosti a jejich srovnání v letech 2013 a 2017-2022.

V roce 2022 se v České republice narodilo 101,3 tisíce živě narozených dětí, což znamená, že jejich počet klesl o 10,5 tisíce ve srovnání s rokem 2021. Tento pokles odpovídá 9,4 % a představuje nejnižší počet narozených dětí od roku 2004. Ve všech krajích došlo ke snížení porodnosti v meziročním srovnání s předchozím rokem. Největší takový pokles byl zaznamenán ve Zlínském kraji, kde dosáhl 11,1 %. Nejvyšší počet narozených dětí eviduje hlavní město Praha. Těsně za Prahou je Středočeský kraj, který vykazoval o 55 dětí méně. Nejméně narozených dětí tradičně vykazoval Karlovarský kraj, který naposledy překonal hranici 3 000 narozených dětí v roce 2011. Počet mrtvě narozených dětí je v České republice dlouhodobě nízký. Za posledních deset let byla nejvyšší míra mrtvorozenosti zaznamenána v roce 2020, kdy činila 3,9%. V roce 2022 se narodilo 377 mrtvě narozených dětí, čímž došlo k poklesu o 6,7 % ve srovnání s rokem 2021. Ve Středočeském kraji byl nejvyšší počet mrtvě narozených dětí. V porovnání s rokem 2021 jich bylo o 5 méně. Naopak nejméně mrtvě narozených dětí bylo v roce 2022 v Libereckém a Zlínském kraji (czso.cz, 2023).

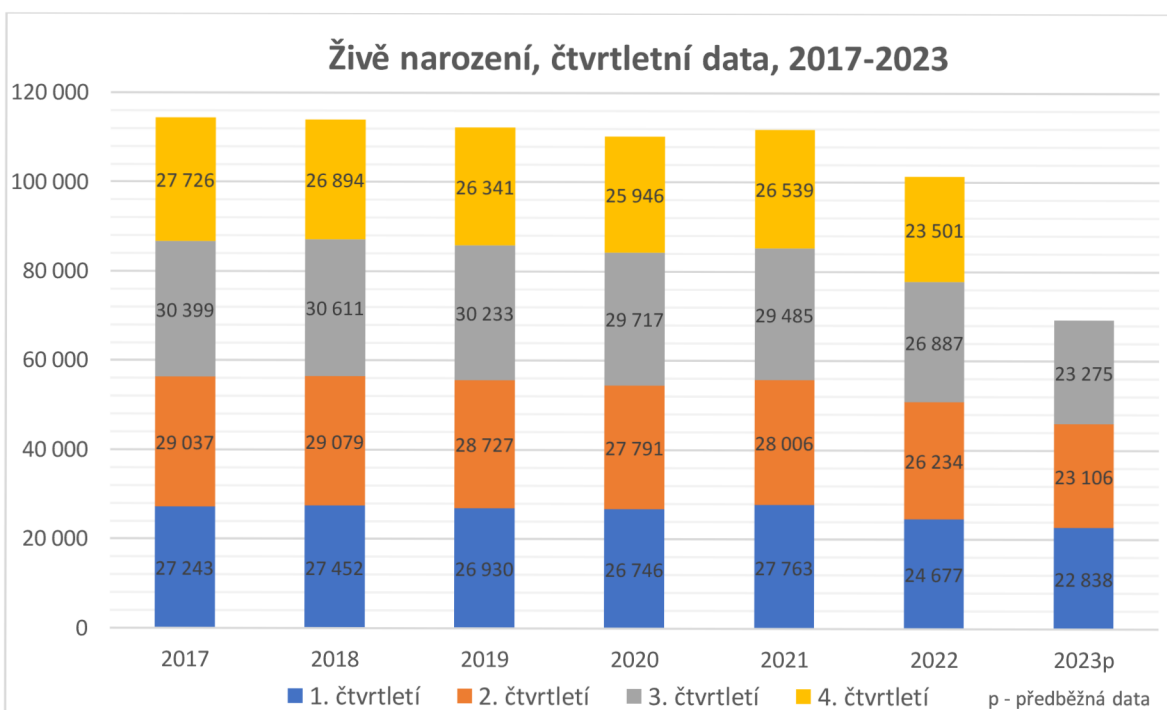
Tabulka 7 Porody v letech 2013 a 2017-2022

Kraj	Živě narození						Narození v roce 2022		Mrtvorozenost v roce 2022 (‰)
	2013	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem	Mrtvě	
Hl. město Praha	13 867	15 324	15 460	14 933	14 713	15 157	13 577	49	3,6
Středočeský	14 218	15 323	14 776	14 836	14 437	15 111	13 522	55	4,1
Jihočeský	6 374	6 880	6 748	6 665	6 552	6 699	6 108	21	3,4
Plzeňský	5 510	6 066	6 082	6 027	5 876	5 933	5 524	15	2,7
Karlovarský	2 826	2 753	2 755	2 827	2 682	2 619	2 384	14	5,9
Ústecký	8 060	8 442	8 099	8 094	7 947	7 886	7 293	36	4,9
Liberecký	4 535	4 753	4 725	4 659	4 557	4 386	3 932	11	2,8
Královéhradecký	5 451	5 702	5 677	5 504	5 526	5 537	5 074	16	3,2
Pardubický	5 077	5 372	5 526	5 672	5 454	5 421	4 947	18	3,6
Vysočina	4 920	5 440	5 430	5 497	5 349	5 547	4 994	15	3,0
Jihomoravský	12 403	13 509	13 594	13 328	12 859	13 085	12 125	47	3,9
Olomoucký	6 322	6 679	6 699	6 359	6 584	6 394	6 007	22	3,7
Zlínský	5 585	6 084	6 078	5 774	5 834	6 040	5 372	11	2,0
Moravskoslezský	11 603	12 078	12 387	12 056	11 830	11 978	10 817	47	4,3
ČR	106 751	114 405	114 036	112 231	110 200	111 793	101 676	377	3,7

Zdroj: czso.cz

V roce 2023 se prvních třech čtvrtletích narodilo 69 219 dětí. Tento počet představuje pokles o 11 % ve srovnání s rokem 2022, ve kterém byl v prvních třech čtvrtletích od roku 2014 zaznamenán nejnižší počet narozených dětí. Největší pokles nastal v roce 2023 ve třetím čtvrtletí, kdy počet narozených dětí klesl o 13,4 % ve srovnání s třetím čtvrtletím roku 2022 (czso.cz, 2023).

Graf 3 Živě narození v jednotlivých čtvrtletích v letech 2017-2023

Zdroj: czso.cz

5.4 Porovnání sňatečnosti, rozvodovosti a porodnosti ve vybraných okresech

Pro porovnání dat týkajících se sňatečnosti, rozvodovosti a porodnosti byl zvolen okres Kutná Hora. Tento okres byl vybrán z toho důvodu, že mladí lidé ve věku 20-30 let z toho okresu budou podrobeni polostrukturovaným rozhovorům v rámci empirické části této bakalářské práce. Porovnání je provedeno s okresy, kde jsou ve sledovaném období v letech 2013 a 2017-2022 zaznamenány nejvyšší a nejnižší míry sňatečnosti, rozvodovosti a porodnosti.

V okrese Kutná Hora je uzavíráno podprůměrné množství sňatků ve srovnání se všemi ostatními okresy v České republice. Nejvyšší počet uzavřených sňatků v okrese Kutná Hora od začátku nového tisíciletí byl zaznamenán v roce 2022, kdy do manželství vstoupilo 403 párů. Naopak nejnižší počet byl dosažen v roce 2014, kdy bylo uzavřeno 292 sňatků. V celé České republice bylo nejvíce uzavřených manželství ve sledovaném období zaznamenáno v okrese Brno-město, zatímco nejnižší počet uzavřených sňatků byl evidován v okrese Jeseník, kde byla sňatečnost výrazně pod průměrem České republiky (czso.cz, 2023).

Tabulka 8 Sňatky ve vybraných okresech v letech 2013 a 2017-2022

Okres	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kutná Hora	296	373	396	365	306	335	403
Brno-město	1 735	2 018	2 018	2 072	1 717	1 825	2 043
Jeseník	124	151	216	184	175	169	206

Zdroj: czso.cz

Rozvodovost je v okrese Kutná Hora rovněž pod průměrem České republiky. Nejvyšší počet rozvodů byl v tomto okrese v novém tisíciletí zaznamenán v roce 2003, kdy jich bylo 224. V průběhu sledovaného období se počet rozvodů zpravidla udržuje na stabilní úrovni. V České republice byl nejvyšší počet rozvodů ve sledovaném období v okrese Brno-město, kde však počet rozvodů od roku 2013 začal klesat. Nicméně zde v roce 2021 byl zaznamenán meziroční nárůst rozvodů o 14,6 %. Nejnižší počet rozvodů byl zaznamenán v okrese Jeseník, kde od roku 2015 nedošlo k rozvodu více než 100 manželství za rok (czso.cz, 2023).

Tabulka 9 Rozvody ve vybraných okresech v letech 2013 a 2017-2022

Okres	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kutná Hora	181	147	153	144	161	171	165
Brno-město	1 006	982	868	854	680	779	659
Jeseník	112	79	90	98	74	68	64

Zdroj: czso.cz

Počet živě narozených dětí v okrese Kutná Hora postupně rostl v průběhu let až do roku 2015, kdy se narodilo 818 dětí. Poté v letech 2016 a 2019 došlo k mírnému snížení počtu živě narozených dětí, avšak v roce 2021 nastal opět nárůst. V roce 2022 pak došlo k meziročnímu poklesu o 15 %. Nejvyšší počet živě narozených dětí v České republice je opět zaznamenán v okrese Brno-město, zatímco nejnižší tradičně připadá na okres Jeseník. Při porovnání okresu Kutná Hora s ostatními okresy Středočeského kraje je počet živě narozených dětí nižší než průměr. Nižší počet novorozenců ve sledovaném období ve Středočeském kraji eviduje pouze okres Rakovník (czso.cz, 2023).

Tabulka 10 Živě narození ve vybraných okresech v letech 2013 a 2017-2022

Okres	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kutná Hora	668	813	799	743	766	826	702
Brno-město	4 308	4 634	4 749	4 642	4 501	4 413	4 120
Jeseník	352	359	355	350	365	335	282

Zdroj: czso.cz

5.5 Souhrn sekundární a komparativní analýzy dat

Na základě teoretické části byla provedena sekundární a komparativní analýza, která byla soustředěna na analýzu a porovnání dat týkajících se rodiny a manželství. Data byla čerpána z internetových stránek Českého statistického úřadu a byla zaměřena na sňatečnost, rozvodovost a porodnost.

V průběhu 90. let 20. století v České republice docházelo k postupnému poklesu počtu uzavíraných manželství. Historické minimum pak bylo dosaženo v roce 2013, kdy do svazku manželského vstoupilo 43 499 párů. Poté následovalo období růstu počtu uzavřených manželství trvajících 6 let s průměrným meziročním přírůstkem 4 %. V roce 2019 bylo celkem uzavřeno 54 870 manželství, což představuje nejvyšší počet od roku 2007, kdy bylo uzavřeno o 2 287 manželství více. V letech 2020 a 2021 došlo k poklesu uzavřených manželství. Tento pokles byl hlavně ovlivněn vládními opatřeními, která omezovala možnosti konání hromadných akcí. V roce 2020 bylo uzavřeno 45 415 manželství, což představuje meziroční pokles o 17,2 %. O rok později došlo k mírnému nárůstu, kdy bylo uzavřeno o 1 363 manželství více. V roce 2022 bylo celkem uzavřeno 54 820 manželství, což představuje nárůst o 17,2 % ve srovnání s rokem 2021. V roce 2022 se konalo 6 723 sňatků, kde alespoň jeden z manželů neměl české občanství. Tento počet představuje historické maximum v ČR, podíl těchto sňatků činil 12,3 % všech uzavřených manželství.

V prvních třech čtvrtletích roku 2023 uzavřelo manželství 41,5 tisíce párů, což představuje pokles o 14 % ve srovnání se stejným obdobím v roce 2022 (czso.cz, 2023).

Ve sledovaném období v letech 2013 a 2017-2022 pokračoval trend poklesu počtu rozvodů. V roce 2022 se rozvedlo 19 846 párů, což bylo nejméně od roku 1969. K největšímu počtu rozvodů docházelo ve Středočeském kraji, zatímco nejméně jich bylo evidováno v Karlovarském kraji. Průměrná délka trvání manželství do jeho zániku rozvodem byla v letech 2013 a 2017-2022 relativně stabilní s průměrnou délkou 13,4 roku. V roce 2022 nejčastěji docházelo k rozpadu manželství ve čtvrtém roce trvání. Podíl rozvodů, ve kterých měl alespoň jeden z manželského páru cizí občanství, vzrostl z 6,6 % z roku 2013 na 9,7 % v roce 2022 (czso.cz, 2023).

V letech 2013 a 2017-2022 se nejvíce dětí narodilo v Praze a ve Středočeském kraji. Naopak nejnižší porodnost byla evidována v Karlovarském kraji, kde se ve sledovaném období nenarodilo více než 3 000 dětí. V roce 2022 se živě narodilo 106 676 dětí, což představovalo nejnižší počet od roku 2004. Počet mrtvě narozených dětí v České republice zůstává dlouhodobě nízký. Nejvyšší míra mrtvorozenosti byla za poslední desetiletí zaznamenána v roce 2020, kdy činila 3,9‰ (czso.cz, 2023).

6 Empirický výzkum o postojích a významu manželství a rodiny mezi mladými lidmi ve městě a na venkově

Další částí této bakalářské práce je analýza a interpretace dat z empirického výzkumu, která má za účel zjistit, jak mladí lidé ve věku 20-30 let vnímají manželství a rodinu a jaký význam mají pro jejich život. Dále je zkoumáno, zda existuje rozdíl ve vnímání těchto institucí mezi mladými lidmi žijícím ve městě a na venkově. Pro provedení tohoto výzkumu byla použita metoda polostrukturovaného rozhovoru. Jedná se tedy o formu kvalitativního výzkumu, který se soustředí přímo na názory jednotlivců.

6.1 Popis a průběh empirického výzkumu a základní charakteristika dotazovaných

V rámci tohoto výzkumu byly prováděny polostrukturované rozhovory na konci ledna roku 2024. Dotazovaní pocházeli z okresu Kutná Hora, konkrétně z obcí Kutná Hora, Čáslav, Zruč nad Sázavou, Kluky, Křesetice, Uhlířské Janovice, Močovice, Tupadly a Žehušice. Délka jednotlivých rozhovorů se pohybovala v rozmezí 10-15 minut. Tyto rozhovory se uskutečnily v domácnostech dotazovaných, kde byly autorem ihned přepsány do písemné podoby. Celkem bylo dotazováno 12 osob, z nichž 6 bylo mužů a 6 žen, přičemž polovina z nich pocházela z měst a polovina z vesnic.

Tabulka 11 Základní charakteristika dotazovaných

Označení dotazovaných	Bydliště	Věk	Dosažené vzdělání	Povolání
MM1	Kutná Hora (město)	23	VOŠ	student
ŽM1	Uhlířské Janovice (město)	28	SŠ	policistka
MM2	Zruč nad Sázavou (město)	26	VŠ	policista
ŽM2	Kutná Hora (město)	22	SŠ	studentka
MM3	Čáslav (město)	24	SŠ	student
ŽM3	Kutná Hora (město)	25	VŠ	učitelka
MV4	Kluky (vesnice)	23	SŠ	elektromechanik
ŽV4	Křesetice (vesnice)	26	VŠ	OSVČ
MV5	Močovice (vesnice)	22	VOŠ	student
ŽV5	Kluky (vesnice)	29	VŠ	lékárnice
MV6	Tupadly (vesnice)	21	VOŠ	student
ŽV6	Žehušice (vesnice)	22	SŠ	student

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazovaným byly položeny následující okruhy otázek:

1. Co pro vás znamená manželství?
  - Měli by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?
  - Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?
2. Co pro Vás znamená rodina?
  - Jak byste popsal(a) význam rodiny ve Vašem životě?
  - Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?
3. Jaký je Váš pohled na rozvod?
  - Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

6.2 Vnímání instituce manželství mladými lidmi ve městě a na venkově

Většina dotazovaných mladých lidí ve věku 20-30 let si pod institucí manželství představuje svazek dvou lidí, který by měl ideálně trvat po celý život. MM3: *„Manželství beru jako závazek dvou lidí, kteří spolu chtějí žít a chtějí svůj vztah posunout dál. Já jsem zastáncem toho, že by se do manželství mělo vstupovat pouze jednou a každý by si tak měl rozmyslet, koho si bere.“* ŽV5: *„Manželství pro mě znamená další krok ve vztahu. Je to něco, co je pro mě po několika letech ve vztahu normální. Myslím si ale, že by každý měl být přesvědčený, že ten, koho si bere, je ten pravý, se kterým by chtěl strávit celý život.“* MM1: *„Pro mě je manželství hlavně o tom být s člověkem, kterého miluju a s kterým chci strávit celý život. Manželství pro mě prostě znamená nějaký trvalý vztah s člověkem, který mi je nejbližší.“* MV6: *„Manželství chápu jako nějaké spojení s partnerkou, kterou miluji a chci s ní strávit celý život.“* ŽM2: *„Manželství pro mě znamená svazek, který by měl ideálně trvat po zbytek života.“* Jeden z dotazovaný mužů uvedl, že manželství vnímá spíše z právního hlediska. MV5: *„Já vnímám manželství pouze jako legální spojení vztahů mezi mužem a ženou. Manželství celkově beru spíš něco jako z hlediska práva, co jen prohlásí muže a ženu za manžele. Pro mě je důležitější, že jsem s někým několik let než to, že se s někým ožením.“* Jedna z dotazovaných žen zdůraznila, že pro ni má manželství význam z hlediska zabezpečení a sdílení stejného příjmení se svým partnerem a dětmi. ŽM1: *„Manželství vnímám jako finanční zajištění v případě úmrtí manžela. Chtěla bych mít také společné příjmení s manželem a s dětmi.“* Jedna dotazovaná žena také uvedla, že pro ni manželství představuje stabilizaci vztahu, požadavek ze strany její rodiny a pocit jistoty. ŽV4: *„Manželství pro mě znamená několik důležitých věcí. Hlavně je to pro mě ukotvení vztahu.“*

Dále vnímám manželství jako požadavek od mé rodiny. Manželství také vnímám jako nějakou jistotu, že někoho mám a můžu s ním řešit jakékoliv problémy. “ Jeden z dotazovaných mužů zdůraznil, že by do manželství měli lidé vstupovat především z lásky a nikoli kvůli finančním záležitostem. Také vnímá manželství jako slib, který by měl být dodržován. MV4: *„Podle mě je to závazek a mělo by to pro oba manželé něco znamenat. Do manželství by se mělo vstupovat z lásky, a ne kvůli penězům.*“ Jedna z oslovených žen považuje manželství za základní kámen každé rodiny. ŽM3: *„Manželství chápu jako svazek dvou lidí, kteří se mají rádi a chtějí spolu žít. Je to podle mě základní stavební kámen každé rodiny.*“ Další žena uvedla, že pro ni manželství představuje symbol oficiálního vyjádření, který potvrzuje záměr partnerů žít společně. ŽV6: *„Manželství pro mě znamená symbol oficiálního vyjádření toho, že spolu partneři chtějí společně žít a založit spolu rodinu.*“ Jeden z dotazovaných mužů uvedl, že pro něj manželství zahrnuje i začátek společného hospodaření s finančními prostředky. MM2: *„Dále manželství vnímám jako vzájemnou toleranci, vzájemnou podporu a vzájemné hospodaření s penězi.*“

Výpovědi dotazovaných se liší minimálně a většina z nich má na toto téma stejný pohled.

Tabulka 12 Vnímaní instituce manželství

Co pro Vás znamená manželství?			
Dotazovaní z města		Dotazovaní z města	
MM1	slib, věrnost, pomoc	MV4	závazek, láska, slib
ŽM1	finanční zajištěnost, společné příjmení	ŽV4	ukotvení vztahu, požadavek rodiny, jistota
MM2	láska, podpora, vzájemné hospodaření	MV5	legální spojení
ŽM2	svazek	ŽV5	další krok ve vztahu
MM3	závazek, posunutí vztahu dál	MV6	spojení s partnerkou, závazek
ŽM3	svazek, základní stavební kámen rodiny	ŽV6	oficiální vyjádření, založení rodiny

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud jde o otázku, zda by měly mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství, většina dotazovaných se přiklání k tomu, že by měly mít tuto možnost. MM1: *„Ano, protože si v dnešní době nemá smysl hrát na nějaký tradiční význam, když stejně většina lidí neplní základní hodnoty manželství.*“ ŽM1: *„Podle mého názoru by stejnopohlavní páry měly mít možnost uzavírat manželství. Nevidím jediný důvod, proč by tomu tak být nemělo.*“ MM2: *„Myslím si, že na stejnopohlavní páry by mělo být nahlíženo stejně jako na pár mezi mužem a ženou.*“ MM3: *„Co se týče manželství stejnopohlavních párů, tak mi to nevadí a klidně bych je povolil.*“ ŽM3: *„Myslím, že možnost vstoupit do manželství by měli mít všichni bez ohledu na pohlaví, takže jsem jednoznačně pro.*“ ŽV5: *„Myslím, že stejnopohlavní páry by měly mít právo uzavírat manželství, protože každý člověk by měl mít*

právo na svobodu volby a rovné zacházení bez ohledu na svou sexuální orientaci. Diskriminace určitých skupin obyvatel nikomu neprospívá.“ Jedna z dotazovaných žen vyjádřila názor, že většina stejnopohlavních párů je schopna vychovávat děti lépe než některé klasické páry. ŽM2: *„Manželství by mělo být dostupné všem a na pohlaví by nemělo záležet. Podle mého názoru většina stejnopohlavních párů dokáže vychovat děti lépe než některé klasické páry.*“ ŽV6: *„Ano, pokud k sobě pár cítí lásku a jsou na sňatek připraveni, tak na to podle mě nemá pohlaví vliv.*“ Ostatní dotazovaní nemají na toto téma jasný názor, nebo jim je lhostejné. MV4: *„Co se týká stejnopohlavních párů, tak to neřeším. Mě se to netýká, takže když se mají rádi, tak mi to je jedno.*“ ŽV4: *„Asi ano, úplně na to názor nemám.*“ MV5: *„Asi ano. Celkem mi je to jedno.*“ MV6: *„Nevím, asi ano. Je mi to jedno.*“

Tabulka 13 Uzavírání sňatků stejnopohlavními páry

Názor dotazovaných na možnost uzavření manželství stejnopohlavními páry							
Dotazovaní z města				Dotazovaní z venkova			
MM1	Ano	ŽM2	Ano	MV4	Je mi to jedno	ŽV5	Ano
ŽM1	Ano	MM3	Ano	ŽV4	Asi ano	MV6	Asi ano
MM2	Ano	ŽM3	Ano	MV5	Asi ano	ŽV6	Ano

Zdroj: vlastní zpracování

Z výpovědi dotazovaných lze vyvodit, že dotazovaní z měst jsou jednoznačně pro možnost, aby stejnopohlavní páry mohly vstoupit do manželství. I když se žádný z dotazovaných lidí z venkova explicitně nevyjádřil proti, zdá se, že to pro ně spíše není prioritní téma nebo nemají na toto téma vyhraněný názor.

Dotazovaným byla také položena otázka, jak hodnotí postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi. Všichni dotazovaní konstatovali, že podle jejich názoru došlo ke změně v postoji k manželství. Někteří z dotazovaných zdůraznili, že mladí lidé nevstupují do manželství z důvodu upřednostnění kariéry. MM3: *„Změnilo se toho podle mě hodně, dříve se lidé brali, když byli mladí. Nyní většina preferuje kariéru a nechtějí se soustředit na manželství, které oddalují.*“ Jeden z mužů, který byl dotazován, dodal, že kromě kariéry byli mladí lidé dříve motivováni k uzavírání manželství v mladém věku.

MM2: *„V této době řeší mladí lidé spíše kariéru. Jsou určitě méně závislí a manželství pro ně není na vrcholu životního žebříčku. Oproti tomu starší generace byla motivována ke vstupu do manželství kolem dvaceti let. V té době bylo více lidí, kteří se spíše vyučili a šli pracovat hned, což podle mě vedlo k dřívější dospělosti a současně ke vstupu do manželství.*“ Jedna z dotazovaných žen poznamenala, že podle ní došlo ke změně postojů zejména u žen, které nejsou tak závislé na mužích. ŽM3: *„Podle mě se ten postoj hodně změnil. Je to hlavně*

díky tomu, že dnešní doba nabízí lepší pracovní uplatnění a kariérní růst především pro ženy. Proto už nejsou závislé na mužích a mají větší míru svobody. Nemusí tedy vstupovat do manželství, protože se dokážou zaopatřit sami. Mají také jiné možnosti a možná i priority než dřívější generace.“ Muž, který byl dotazován, uvádí, že mladí lidé nejsou ochotni vstupovat do manželství kvůli vysoké rozvodovosti a že si cení své vlastní svobody a nezávislosti více než dříve. MM1: *„Nyní dost lidí vidí, že s naší vysokou rozvodovostí nemá moc cenu vstupovat do manželství. Manželství už není vnímáno jako nutnost, ale spíše jako volba. Mladí lidé si více cení vlastní svobody a nezávislosti a nechtějí se vázat na celý život.“* Svobodu mladých lidí uvádí i jedna z dotazovaných žen. ŽV5: *„Mladí lidé často více dbají na individuální svobodu a více si hledí sebe, méně se zajímají o soukromý život druhých.“* Jedna z dotazovaných žen uvádí, že mezi důvody pro oddalování svatby patří delší doba studia, pracovní povinnosti a finanční situace. ŽV4: *„Mladí lidé svatbu oddalují kvůli dlouhým studiím a práci. Také to může být kvůli finanční situaci.“* Jeden z dotazovaných mužů poznamenává, že současná generace mladých lidí více zvažuje, s kým by chtěla uzavřít manželství. MV5: *„Rozhodně se na to dnešní generace kouká více složitěji, protože dříve o tom moc nepřemýšleli. V mladém věku si prostě někoho vzali. Dnes jsou spolu páry klidně i přes deset let a nechtějí vstoupit do manželství. Víc si lidé celkově rozmyšlejí, s kým chtějí vstoupit do manželství.“* Jedna z oslovených žen také zdůrazňuje, že pro současnou generaci mladých lidí není manželství klíčové a že již je běžné mít s partnerem děti, aniž by byli v manželském svazku. ŽM2: *„Pro mladé lidi není manželství podstatné. Starší generace zastávala názor, že nejprve musí být svatba a následně děti. Většina mladých lidí v mém okolí postupovala opačně.“* Jedna z dotazovaných žen poznamenala, že mladí lidé v dnešní době vnímají manželství spíše jako povinnost. ŽM1: *„Starší generace manželství brala jako svazek, dnešní generace bere manželství pouze za jakousi povinnost.“* Další dotazovaná žena uvedla, že pro současnou generaci není překážkou žít pouze jako partneři. ŽV6: *„Pro dnešní generaci mladých lidí nepředstavuje manželství tak velkou povinnost jako u generací předchozích a není pro ně problémem žít jen jako partneři.“* Jeden z dotazovaných mužů poznamenal, že manželství bylo dříve považováno za samozřejmost. MV6: *„Dříve lidé brali manželství jako samozřejmost a bylo normální se ženit mladý.“* Další dotazovaný muž uvedl, že má dojem, že v minulosti lidé považovali manželství za povinnost, především kvůli majetku a zabezpečení, zatímco pro dnešní generaci je manželství spíše symbolické. MV4: *„Dříve lidé dávali manželství větší váhu, protože to vnímali jako povinnou věc kvůli majetku a zabezpečení. Myslím si, že v dnešní době už je to čistě symbolické.“*

Posledním dotazem týkajícím se manželství chtěl autor zjistit, zda dotazovaní hodlají v budoucnu vstoupit do manželství. Téměř všichni dotazovaní vyjádřili záměr uzavřít manželství. Pouze jeden z dotazovaných uvedl, že pravděpodobně neplánuje vstoupit do manželství.

Tabulka 14 Vstoupení do manželství

Máte v plánu vstoupit do manželství?							
Dotazovaní z města				Dotazovaní z venkova			
MM1	Spíše ne	ŽM2	Ano	MV4	Ano	ŽV5	Ano
ŽM1	Ano	MM3	Ano	ŽV4	Ano	MV6	Ano
MM2	Ano	ŽM3	Ano	MV5	Ano	ŽV6	Ano

Zdroj: vlastní zpracování

6.3 Vnímání instituce rodiny mladými lidmi ve městě a na venkově

Pro většinu mladých lidí, kteří byli dotazováni, představuje rodina skupinu lidí, na které se mohou kdykoliv spolehnout a kteří jim poskytují pomoc a podporu. MM1: *„Pro mě je rodina základ. Rodinu beru jako ty nejbližší lidi, co mám kolem sebe. Jsou to lidi, kteří mě podporují za jakýchkoliv situací a vždycky se na ně můžu spolehnout. Rodina je pro mě zkrátka to nejcennější, co mám.“* MM2: *„Rodinu vnímám jako společenství příbuzných osob, které se vzájemně podporují, maximálně si věří a stojí za sebou v těžkých časech. Rodina by se měla udržovat a respektovat.“* ŽM2: *„Rodina pro mě znamená všechno. Poskytuje mi velkou psychickou podporu.“* ŽM3: *„Pro mě je rodina důležitá a hraje v mém životě velkou roli. Rodina jsou lidé, kteří mi pomáhají a jsou tu vždy pro mě.“* ŽV4: *„Rodina je pro mě vše. Je pro mě na prvním místě. Moje rodina je pro mě neuvěřitelnou podporou. Jsou to prostě lidé, na které se můžu vždycky spolehnout.“* MV5: *„Pro mě znamená rodina pomoc. Jsou to lidé, na které se můžu spolehnout a kdykoliv se na ně obrátit s jakýmkoliv problémem.“* MV6: *„Rodina je pro mě skupina důležitých lidí v mém životě, kteří mi vždy pomohou a můžu se na ně vždycky spolehnout.“* ŽV5: *„Pro mě je to místo, kde se cítím bezpečně, mohu být sama sebou, navzájem se podporujeme a pomůžeme si.“* ŽV6: *„Rodinu ve svém životě považuji za velice důležitou, jelikož ji tvoří osoby, kterým důvěřuji, a jde také o osoby, které mi ve všem pomohou.“* Jeden z dotazovaných vnímá rodinu spíše jako jistotu a to, že má na světě někoho, na koho se může spolehnout. MM3: *„Rodinu vnímám jako jistotu. Jistotou je pro mě rodina v tom, že člověk aspoň někoho má a může se na někoho spolehnout. Je dobré vědět, že na světě existují lidé, se kterými můžu počítat a bavit se s nimi o čemkoliv.“*

Pro jednu z dotazovaných žen představuje rodina také jistotu a zároveň jí přináší radost. ŽM1: „Rodina je pro mě nejdůležitější na světě. S rodinou prožívám radosti i těžké chvíle a vždycky mám jistotu, že jsou tu pro mě. Největší radostí v mém životě je mé dítě.“ Další muž, který byl dotazován, uvádí, že vnímá rodinu hlavně jako zdroj pocitu bezpečí a zdůrazňuje, že je podle něho důležité mít někoho blízkého. MV4: „Pro mě je to pocit bezpečí. Podle mě je rodina potřeba, protože lidé bez rodiny jsou často smutní a je špatně nemít nikoho blízkého. Prostě je důležité mít někoho, komu můžu věřit. Rodina je pro mě také důležitá z hlediska podpory.“

Tabulka 15 Vnímaní instituce rodiny

Co pro Vás znamená rodina?			
Dotazovaní z města		Dotazovaní z města	
MM1	podpora, základ, důvěra	MV4	pocit bezpečí, podpora
ŽM1	jistota, radost	ŽV4	podpora, důvěra
MM2	podpora, příbuzní	MV5	pomoc, podpora
ŽM2	podpora	ŽV5	podpora, pocit bezpečí, pomoc
MM3	jistota, důvěra	MV6	pomoc, důvěra
ŽM3	pomoc, důvěra	ŽV6	důvěra, pomoc

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazovaným byla položena také otázka, zda má jejich rodina vliv na jejich rozhodování, postoje a jejich cíle. Většina z dotazovaných uvedla, že rodina má stále vliv na jejich rozhodování. MM2: „Ano, moje rodina měla a má velký vliv na mé rozhodování a postoje. Nevím co víc k tomu říct, prostě rodina ovlivňuje můj život.“ ŽM3: „Myslím si, že rodina má vliv na mé rozhodování, postoje i cíle. Je to proto, že jsem byla nějakým způsobem vychovávána.“ MM3: „Ano, moje rodina má určitě vliv na mé rozhodování. Na každého podle mě musí mít rodina nějaký vliv.“ MV6: „Ano, určitě na mě má vliv. Rodina je pro mě důležitá a já ji věřím.“ Jedna z dotazovaných žen dokonce uvádí, že se bez rodiny sama neodvážá rozhodovat. ŽV4: „Ano, rodina ovlivňuje veškeré moje rozhodování, bez ní se sama nerozhodnu.“ Dotazovaná žena z města rovněž sdělila, že rodina ovlivňuje její rozhodování a že ji považuje za vzor. ŽM2: „Má rodina má jednoznačně velký vliv na mé rozhodování. Má rodina je pro mě do jisté míry i vzorem. Moji rodiče jsou stále spolu a já vím, že jednou bych chtěla mít tak hezký vztah jako oni.“ Jeden z dotazovaných konstatoval, že rodina ovlivňovala jeho život jak pozitivně, tak i negativně. MV5: „Tak moje rodina na mě měla určitě vliv, protože to, co jsem viděl kolem sebe, mě formovalo. Jak pozitivně, tak i negativně.“ Další dotazovaný muž poznamenal, že rodina měla vliv na jeho rozhodování, zejména v době jeho mládí. MV4: „Tak na rozhodování a postoje měla moje rodina vliv,

když jsem byl mladší. Teď už ne.“ Dvě z dotazovaných žen poznamenaly, že v případě nejistoty se obracejí na svou rodinu. ŽV5: *„V současné době se rozhoduji sama, ale když si nejsem jistá, tak se mohu obrátit na svou rodinu.*“ ŽV6: *„Když si nebudu vědět rady, tak určitě požádám rodinu o pomoc, protože věřím, že mi dobře poradí.*“ Jeden z dotazovaných konstatuje, že jeho rodina již nepřímo ovlivňuje jeho rozhodování, postoje a cíle. Zohledňuje sice názory svých blízkých, nicméně své rozhodnutí činí podle svého svědomí. MM1: *„I když mám rodinu, která mi je blízká, nemá přímý vliv na mé rozhodování, postoje a cíle. Snažím se žít svůj vlastní život a řídit se svými myšlenkami a pocity. Samozřejmě, že si vážím názorů mých blízkých a beru je v úvahu, ale konečné rozhodnutí je vždy na mně. Snažím se prostě žít podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a dělat to, co je pro mě správné.*“ Jedna z dotazovaných žen zdůraznila, že rodina ovlivňuje i její pracovní život. ŽM1: *„Bohužel moje rodina má zásadní vliv na mé rozhodování například v pracovním životě.*“

Tabulka 16 Vliv rodiny na dotazované

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?							
Dotazovaní z města				Dotazovaní z venkova			
MM1	Ne	ŽM2	Ano	MV4	Ne	ŽV5	Ano
ŽM1	Ano	MM3	Ano	ŽV4	Ano	MV6	Ano
MM2	Ano	ŽM3	Ano	MV5	Ano	ŽV6	Ano

Zdroj: vlastní zpracování

6.4 Vnímání rozvodu mladými lidmi ve městě a na venkově

Posledním okruhem otázek byly dotazy spojené s tématem rozvodu. První otázka se týkala pohledu dotazovaných na rozvod. Většina dotazovaných uvedla, že rozvod je pro ně zcela přijatelný. MM1: *„Rozvod beru jako normální věc. Když se dva lidé ve vztahu nedokážou domluvit a nechtějí spolu už být, tak je lepší, aby se rozvedli a každý si šel vlastní cestou.*“ MM2: *„Pokud si dva lidé řeknou, že spolu být už nechtějí, tak je to jediné možné řešení. Myslím si, že je dobře, že tady možnost rozvodu je.*“ MV5: *„Podle mě je lepší s něčím skoncovat, než se tím trápit a strávit několik let ve vztahu, kde nechci být. Takže podle mě je důležité, aby tu byla možnost rozvést se. Občas mi ale připadá, že se lidé rozvádějí hned při prvních problémech ve vztahu.*“ ŽM3: *„Mám dojem, že rozvod je smutná, ale běžná součást lidských životů. Myslím si, že to je lepší řešení než setrvávat v nefunkčním vztahu. Je dobře, že máme dnes takové možnosti.*“ Nicméně dotazovaní také často zdůrazňovali, že pokud má manželský pár děti, tak právě ony prožívají nejtěžší situaci v případě rozvodu.

ŽV4: „Rozvod je velmi nepříjemný, zvláště když už manželé mají děti. Někdy může mít bohužel rozvod negativní vliv i na děti.“ MM3: „Pak je ale horší, když už manželé mají děti, protože ten rozvod na ně má extrémní dopad.“ Jeden z dotazovaných mužů uvedl, že by raději pokračoval v nefunkčním vztahu, než aby se rozhodl pro rozvod, protože by nechtěl, aby jeho děti vyrůstaly v rozvedené rodině. MV4: „Rozvod je pro mě přijatelný, ale jestli už mají manželé děti, je to složitá situace. Proto by měli počkat, až ty děti budou trochu starší. Já bych to tak udělal, protože bych nechtěl, aby trpěly kvůli tomu, že se chci nechat rozvést.“ Jedna z dotazovaných žen zase zdůraznila, že je lepší podstoupit rozvod, než setrvávat v nefunkčním vztahu. ŽM2: „Podle mě je někdy rozvod nevyhnutelný a někdy toto rozhodnutí může být lepší, než se zbytek života trápit v nefungujícím vztahu. Rozvod může být často lepší i pro zbytek rodiny.“ Někteří z dotazovaných vnímají rozvod jako poslední možnost, k níž by měl manželský pár přistoupit až po určité době. ŽM1: „Rozvod vnímám jako poslední možnost, ke které by lidé měli přistoupit, pouze v době, když už spolu nechtějí žít nebo ten vztah z nějakého důvodu nefunguje. Nemělo by to být o tom, že se ve vztahu objeví první problémy a jejich první myšlenkou bude rozvod.“ ŽV5: „Můj pohled na rozvod je, že by měl být posledním řešením a že by měl být proveden s ohledem na všechny zúčastněné strany.“ ŽV6: „Rozvod je pro mě situace, do které by se partneri měli dostat, pouze pokud se jejich vztah již nedá jakkoli zachránit a jde pouze o poslední možnost, jak vyřešit partnerský problém.“ Jeden z dotazovaných mužů uvedl, že by si lidé měli lépe promyslet, s kým uzavírají manželství. MV6: „Chápu, když se dva lidé rozvedou, když už to prostě nefunguje. Celkově by si ale lidé měli rozmyslet, koho si berou.“

Tabulka 17 Vnímání rozvodu

Co pro Vás znamená rozvod?			
Dotazovaní z města		Dotazovaní z města	
MM1	normální událost	MV4	složitá situace
ŽM1	poslední možnost	ŽV4	nepříjemnost, negativní vliv na děti
MM2	jediné možné řešení	MV5	lepší možnost
ŽM2	lepší možnost	ŽV5	poslední možnost
MM3	extrémní dopad na děti	MV6	normální událost
ŽM3	běžná součást lidských životů	ŽV6	poslední možnost

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku, co podle nich přispívá k rozpadu manželství, reagovali dotazovaní různě. Někteří z dotazovaných uvedli, že nevěru, špatnou komunikaci či finanční problémy považují za hlavní příčiny rozpadu manželství. MM1: „Myslím si, že k rozvodu přispívá nedostatečná

komunikace, nevěra či finanční problémy.“ ŽM3: *„K rozpadu manželství podle mě přispívá nedostatek času, pracovní povinnosti, problémy a špatná komunikace mezi partnery.“*

ŽV6: *„Pokud se v manželství vyskytne zásadní problém, pro který již nelze najít jiné řešení. Příkladem může být třeba nevěra nebo různé představy o budoucím životě.“* Jeden z dotazovaných mužů poznamenal, že kromě nevěry mohou také problémy s alkoholem vést k rozpadu manželství. MV4: *„Když si jeden z páru najde někoho jiného nebo když začne pít a dělat problémy.“* Jedna z dotazovaných žen uvedla, že k těmto důvodům může patřit i násilné chování. ŽV4: *„K rozvodu přispívá nevěra, hádky, rozdílný pohled na budoucnost, jiné cíle, nespolupracující rodina, ponižování a násilí.“* MV5: *„Podle mě se lidé rozvádějí kvůli penězům nebo když jeden druhého podvede. Můžou si také po pár letech v manželství přestat rozumět.“* Jeden z dotazovaných mužů uvedl, že podle něj k rozvodu přispívá hlavně pohodlnost a lenost při řešení problémů uvnitř vztahu. MM2: *„K rozpadu manželství určitě přispívá pohodlnost a lenost způsobená touto dobou. Lidé jsou líní řešit problémy a dělá jim problém komunikovat. Je pro ně jednodušší od problému utéct, než mu čelit.“* Podobný názor měla jedna z dotazovaných žen, která uvedla, že dnešní generace nevěnuje pozornost zachování manželství. ŽM1: *„Řekla bych, že dříve byli lidé zvyklí všechno opravit a to včetně manželství. Dnešní generace je zvyklá žít materiálním životem a věci neopravuje, ve většině případů ani manželství.“* Jeden z dotazovaných mužů uvedl, že mezi příčiny rozpadu manželství může patřit i rozdílný pohled na to, jakým způsobem si člověk přeje život vést. Také zdůraznil, že neplnění určitých rolí v manželství může hrát také roli. MM3: *„Rozdílný pohled na svět a na to, jak chce člověk žít. Také očekávání a neplnění rolí, které jsou v manželství nastavené.“* Jedna z dotazovaných žen uvedla, že v současné době lidé často mění své zájmy a cestují, což zvyšuje pravděpodobnost seznámení se s novými partnery. ŽV5: *„Myslím si, že jeden z nejčastějších důvodů je, že si lidé najdou nového partnera. Současná doba je rychlejší než dříve a více se mění. Lidé často mění práci, stěhují se, mění zájmy, cestují, je tudíž větší šance, že se seznámí s někým novým.“* Další žena uvedla, že příčinou mužů mohou být i sociální sítě, neboť si myslí, že jiné páry prezentují svůj vztah ideálnějším způsobem, což může vést k mylnému dojmu, že se druzí mají mnohem lépe. ŽM2: *„Páry nedávají vztahu takovou váhu a s nástupem sociálních sítí je navíc jednodušší si myslet, že si ostatní lidé žijí lépe. Začnou tak pochybovat o svém manželství.“* Jeden z dotazovaných mužů podotkl, že sňatky uzavřené bez uvážení mohou také rychle skončit rozvodem. MV6: *„Když se lidé znají krátce a hned se vezmou a poté zjistí, že se k sobě nehodí.“*

Tabulka 18 Příčiny rozpadu manželství podle dotazovaných

Co podle Vás přispívá k rozvodu? (dotazovaní z města)	
MM1	nedostatečná komunikace, nevěra, finanční problémy
ŽM1	materiální způsob života, nevěra, rozpor
MM2	pohodlnost, lenost, komunikace, nevěra, ztráta důvěry, rodinná tragédie
ŽM2	sociální sítě, nevěra, problémy ve vztahu
MM3	rozdílný pohled na svět, neplnění rolí v manželství
ŽM3	nedostatek času, pracovní povinnosti, finanční problémy, špatná komunikace
Co podle Vás přispívá k rozvodu? (dotazovaní z venkova)	
MV4	nevěra, alkoholismus
ŽV4	nevěra, hádky, rozdílný pohled na budoucnost, ponižování, násilí
MV5	finance, nevěra
ŽV5	nevěra, nové zájmy, cestování
MV6	krátkodobý vztah, nevěra
ŽV6	zásadní problém, nevěra, různé představy o budoucím životě

Zdroj: vlastní zpracování

6.5 Souhrn zjištění učiněných pomocí polostrukturovaných rozhovorů

Pro většinu dotazovaných mladých lidí je manželství především vnímáno jako dlouhodobý svazek, který by měl ideálně trvat po celou dobu jejich života. *MM1*: „*Pro mě je manželství hlavně o tom být s člověkem, kterého miluju a s kterým chci strávit celý život.*“ Mezi názory dotazovaných žen a mužů z města a venkova není zřejmý výrazný rozdíl. Avšak to nelze říct o názorech dotazovaných na uzavírání sňatků stejnopohlavními páry, kde je možné si všimnout drobných odlišností ve výpovědích dotazovaných. Mladí lidé z města jsou jednoznačně pro, zatímco dotazovaní z venkova se sice nevyjádřili proti, ale většina z nich na toto téma nemá vyhraněný názor nebo jim je toto téma lhostejné. Všichni dotazovaní dále poznamenali, že podle jejich názoru došlo ke změně postojů mladých lidí ve srovnání s předchozími generacemi. Někteří z dotazovaných uvádějí, že mladí lidé odkládají manželství nebo do něj nevstupují hlavně kvůli své kariéře. *MM3*: „*Nyní většina preferuje kariéru a nechtějí se soustředit na manželství, které oddalují.*“ *MM2*: „*V této době řeší mladí lidé spíše kariéru.*“ Mezi další důvody, které dotazovaní uváděli, patří zvýšená nezávislost žen na mužích, vysoká míra rozvodovosti, udržení osobní svobody, dlouhodobé studium a finanční situace a skutečnost, že pro mladé lidi není problém žít spolu pouze jako partneři, aniž by se stali manželi. Téměř všichni dotazovaní však vyjádřili záměr uzavřít v budoucnu manželství. Pouze jeden z nich uvedl, že pravděpodobně neplánuje vstoupit do manželství.

Pro většinu dotazovaných mladých lidí představuje rodina skupinu lidí, na které se mohou kdykoliv spolehnout a kteří jim poskytují pomoc a podporu. MM2: „*Rodinu vnímám jako společenství příbuzných osob, kteří se vzájemně podporují, maximálně si věří a stojí za sebou v těžkých časech.*“ Dále dotazovaní mluví o rodině jako o jistotě v životě, radosti či pocitu bezpečí. Pokud se jedná o to, zda jejich rozhodnutí, postoje a cíle jsou ovlivněny rodinou, většina z dotazovaných odpověděla, že jejich rodina hraje stále zásadní roli při jejich rozhodování. MM3: „*Ano, moje rodina má určitě vliv na mé rozhodování. Na každého podle mě musí mít rodina nějaký vliv.*“ Pouze dva muži, kteří byli dotazováni, tvrdí, že jejich rodina na jejich rozhodnutí již nemá vliv. Podle výpovědí dotazovaných není možné tvrdit, že by dotazovaní z města a venkova měli zcela odlišný názor na rodinu.

Dotazovaní z města a z venkova sdílejí podobné názory i ohledně rozvodu. Pro všechny dotazované je rozvod akceptovatelnou možností a často ho také dotazovaní považují za poslední možnost, ke které by se manželský pár neměl uchýlit hned při prvních problémech ve vztahu. ŽV6: „*Rozvod je pro mě situace, do které by se partneři měli dostat, pouze pokud se jejich vztah již nedá jakkoliv zachránit a jde jen o poslední možnost, jak vyřešit partnerský problém.*“ Mezi nejčastější příčiny rozvodu, které dotazovaní uvádějí, patří nevěra, finanční problémy, nedostatečná komunikace či rozdílné představy o budoucnosti.

7 Závěr

Bakalářská práce se zabývá názory mladých lidí ve věku 20-30 let na instituce manželství a rodina. Teoretická část práce se zabývá institucemi v současné společnosti. Jandourek v sociologickém slovníku popisuje instituci jako: „*Souhrn vzorců jednání a vztahů předávaný ve společnosti*“ (Jandourek, 2001). Práce je konkrétně zaměřena na instituce, jako je rodina a manželství. Rodina je popisována s ohledem na její funkci a typy. Dále je práce zaměřena na instituci manželství, a to konkrétně na vznik a rozpad manželství. Následně se práce zabývá definicemi pojmů město a venkov a jejich rozdílností.

Další částí je sekundární a komparativní analýza dat o rodině a manželství v České republice. Konkrétně se jedná o sňatečnost, porodnost a rozvodovost. Data byla porovnána v letech 2013, 2017-2022 a první tři čtvrtletí roku 2023. Na základě této analýzy bylo zjištěno, že největší počet manželství ve sledovaném období byl v roce 2019, kdy bylo uzavřeno celkem 54 870 manželství. V letech 2020 a 2021 došlo k poklesu uzavřených manželství v důsledku vládních opatření z důvodu šíření covid-19. V roce 2022 došlo k nárůstu počtu uzavřených manželství o 17,2 % ve srovnání s rokem 2021. V prvních třech čtvrtletích roku 2023 uzavřelo manželství 41,5 tisíce párů, což představuje pokles o 14 % ve srovnání se stejným obdobím v roce 2022. Porodnost v roce 2022 byla nejnižší od roku 2004. Živě narozených dětí bylo 106 676. Ve sledovaném období se nejvíce dětí narodilo v Praze a ve Středočeském kraji. Ve sledovaném období klesala míra rozvodovosti. V roce 2022 se rozvedlo 19 846 párů, což bylo nejméně od roku 1969.

Empirická část bakalářské práce se zabývá výzkumem postojů mladých lidí ve městě a na venkově k rodině a manželství. Tento výzkum byl proveden pomocí polostrukturovaných rozhovorů. Osloveno bylo celkem 12 lidí ve věku 20-30 let, konkrétně 6 mužů a 6 žen. Polovina dotazovaných pochází z venkova a druhá část z města. Všichni dotazovaní pocházejí z okresu Kutná Hora. Polostrukturované rozhovory se odehrávaly v místě bydliště oslovených lidí. Na základě teoretické části a hlavních cílů této práce byly připraveny tři okruhy otázek týkajících se rodiny a manželství. Jednotlivé rozhovory s dotazovanými trvaly v rozmezí 10-15 minut.

Cílem tohoto výzkumu bylo zjistit názory mladých lidí na rodinu a manželství a existuje-li rozdíl ve vnímání těchto institucí mezi obyvateli žijícími ve městě a na venkově. Bylo zjištěno, že mladí lidé manželství vnímají jako dlouhodobý svazek, který by měl trvat celý život. Z rozhovorů vyplývá, že podle dotazovaných došlo ke změně postojů k rodině ve

srovnání s předchozími generacemi. Dotazovaní uváděli, že mladí lidé odkládají vstup do manželství kvůli kariéře, studiu, svobodě a míře finanční nezávislosti. Druhý okruh otázek se zabýval významem a vlivem rodiny na dotazované. Rodinu většina dotazovaných vnímá jako jistotu, která jim v životě poskytuje pomoc a podporu. Bylo zjištěno, že na většinu osob má rodina při rozhodování zásadní vliv. Poslední částí polostrukturovaného rozhovoru byly otázky na téma rozvod. Většina z dotazovaných vnímala rozvod jako přijatelnou možnost řešení nefunkčního vztahu. Jako nejčastější příčiny rozvodu dotazovaní uváděli nevěru, finanční problémy, nedostatečnou komunikaci a odlišnou představu o budoucnosti.

Při rozhovorech nebyl zjištěn markantní rozdíl mezi odpověďmi dotazovaných z města a venkova. Drobné odlišnosti ve výpovědích dotazovaných byly zaznamenány u názorů týkajících se uzavírání sňatků stejnopohlavními páry. Dotazovaní z města se jednoznačně vyslovili pro uzavírání manželství stejnopohlavními páry. Pro dotazované z venkova se pravděpodobně nejedná o příliš podstatné téma. Jejich postoj k tomuto tématu nebyl zcela vyhraněný.

Z rozhovorů vyplývá, že se jedná o téma, které je blízké každému jednotlivci. Každý člověk má k těmto institucím svůj subjektivní postoj. Na základě odpovědí dotazovaných lze předpokládat, že ačkoli se jejich pohledy na rodinu a manželství liší, pro všechny dotazované jsou tyto instituce důležité a mají na ně zásadní vliv.

8 Seznam použitých zdrojů

- ČERNÁ, Marie. *Rozvod, otcové a děti*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-11-4.
- GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.
- HALÁS, Marián; BRYCHTOVÁ, Šárka a FŇUKAL, Miloš. *Základy humánní geografie 1: Geografie obyvatelstva a sídel*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3847-4.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
- HRABÁNKOVÁ, Magdalena a TRNKOVÁ, Věra. *Hodnocení území z pozice agrární regionální politiky a rozvoje venkova*. Výzkumná studie. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 1996. ISBN 80-85898-42-X.
- HUDEČKOVÁ, Helena a LOŠŤÁK, Michal. *Sociologie a její aplikace v regionálním-rurálním rozvoji*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství CREDIT, 2002. ISBN 80-213-0952-0.
- JANDOUREK, Jan. *Úvod do sociologie*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-749-3.
- JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.
- KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. 6. vyd. [i.e. 8. vyd.]. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. ISBN 978-80-7419-102-2.
- KRAUS, Blahoslav a POLÁČKOVÁ, V. *Člověk – prostředí – výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
- LEEDER, Elaine J. *The Family in Global Perspective: A Gendered Journey*. Sage Publications, 2004. ISBN 0-7619-2837-5.
- MALINA, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk: (s přihlédnutím k dějinám literatury a umění)*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, c2009. ISBN 978-80-7204-560-0.
- MAJEROVÁ, Věra a ČMEJREK, Jaroslav. *Český venkov 2005: rozvoj venkovské společnosti*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, c2005. ISBN 80-213-1274-2.
- MAŘÍKOVÁ, Hana; PETRUSEK, Miloslav; VODÁKOVÁ, Alena. 1996. *Velký sociologický slovník: I. svazek, A-O*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-164-1.

MAŘÍKOVÁ, Hana; PETRUSEK, Miloslav; VODÁKOVÁ, Alena. 1996. *Velký sociologický slovník: II. svazek, P-Ž*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5.

MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství, 1993. ISBN 80-901424-7-8.

MOŽNÝ, Ivo. *Rodina a společnost*. Ilustroval Vladimír JIRÁNEK. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. ISBN 80-86429-58-X.

NOVOTNÝ, Petr a IVČIČOVÁ, Jitka. *Nový občanský zákoník. Právo pro každého*. Praha: Grada Publishing a. s, 2014. ISBN 978-80-247-5167-2.

VESELÁ, Renata. *Rodina a rodinné právo: historie, současnost a perspektivy*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-48-3.

Internetové zdroje:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Demografická ročenka okresů - 2013–2022. Online. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-okresu-pxktn147vf>. [cit. 2024-03-05].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Okres Kutná Hora. Online. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/okres_kutna_hora. [cit. 2024-03-05].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Pohyb obyvatelstva - 1. – 3. čtvrtletí 2023. Online. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pohyb-obyvatelstva-1-3-ctvrtleti-2023>. [cit. 2024-03-05].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Vývoj obyvatelstva České republiky - 2022. Online. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-obyvatelstva-ceske-republiky-2022>. [cit. 2024-03-05].

MARYÁŠ, Jaroslav a VYSTOUPIL, Jiří. Ekonomická geografie. Online. 2006. Dostupné z: https://is.muni.cz/www/206961/DSO-Ekonomicka_geografie-pracovni_text.pdf. [cit. 2024-03-05].

MATTHIAS, Meg. Marriage. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/marriage/Marriage-rituals>. [cit. 2024-03-13].

SVOBODOVÁ, Hana a VĚŽNÍK, Antonín. Aktéři rozvoje venkova. Online. 2014. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/pages/05-akteri-rozvoje.html. [cit. 2024-03-05].

Zákon občanský zákoník. Online. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2012/89?zalozka=text>. [cit. 2024-03-05].

9 Seznam tabulek a grafů

9.1 Seznam tabulek

Tabulka 1 Sňatky podle kraje bydliště ženicha, 2013 a 2017-2022.....	27
Tabulka 2 Sňatky podle státního občanství snoubenců 2013 a 2017-2022	29
Tabulka 3 Rozvody v letech 2013 a 2017-2022	30
Tabulka 4 Rozvody podle státního občanství manželů 2013 a 2017-2022.....	31
Tabulka 5 Rozvody podle délky trvání manželství v letech 2013 a 2017-2022.....	32
Tabulka 6 Rozvody podle délky trvání manželství v % v letech 2013 a 2017-2022....	32
Tabulka 7 Porody v letech 2013 a 2017-2022.....	33
Tabulka 8 Sňatky ve vybraných okresech v letech 2013 a 2017-2022	34
Tabulka 9 Rozvody ve vybraných okresech v letech 2013 a 2017-2022.....	34
Tabulka 10 Živě narození ve vybraných okresech v letech 2013 a 2017-2022	35
Tabulka 11 Základní charakteristika dotazovaných	37
Tabulka 12 Vnímaní instituce manželství	39
Tabulka 13 Uzavírání sňatků stejnopohlavními páry	40
Tabulka 14 Vstoupení do manželství	42
Tabulka 15 Vnímaní instituce rodiny	43
Tabulka 16 Vliv rodiny na dotazované.....	44
Tabulka 17 Vnímání rozvodu	45
Tabulka 18 Příčiny rozpadu manželství podle dotazovaných	47

9.2 Seznam grafů

Graf 1 Sňatky v jednotlivých čtvrtletích v letech 2017-2023	28
Graf 2 Rozvody v jednotlivých čtvrtletích v letech 2017-2023	30
Graf 3 Živě narození v jednotlivých čtvrtletích v letech 2017-2023	33

Přílohy

Příloha č. 1 Přepis rozhovorů s dotazovanými

MM1: muž, 23, VOŠ, student

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Pro mě je manželství hlavně o tom být s člověkem, kterého miluju a s kterým strávím celý život. Manželství také беру jako takový slib, že partnerce budu věrný a budeme si pomáhat. Manželství pro mě prostě znamená nějaký trvalý vztah s člověkem, který mi je nejbližší.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Ano, protože si v dnešní době nemá smysl hrát na nějaký tradiční význam, když stejně většina lidí neplní základní hodnoty manželství.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Více otevřeně, nyní dost lidí vidí, že s naší vysokou rozvodovostí nemá moc cenu vstupovat do manželství. Více se oddalují sňatky. Manželství už není vnímáno jako nutnost, ale spíše jako volba. Mladí lidé si více cení vlastní svobody a nezávislosti a nechtějí se vázat na celá život.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Pro mě je rodina základ. Rodinu беру jako ty nejbližší lidi, co mám kolem sebe. Jsou to lidi, kteří mě podporují za jakýchkoliv situací a vždycky se na ně můžu spolehnout. Rodina je pro mě zkrátka to nejcennější, co mám.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„I když mám rodinu, která mi je blízká, nemá přímý vliv na mé rozhodování, postoje a cíle. Snažím se žít svůj vlastní život a řídit se svými myšlenkami a pocity. Samozřejmě, že si vážím názorů mých blízkých a беру je v úvahu, ale konečně rozhodnutí je vždy na mně. Snažím se prostě žít podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a dělat to, co je pro mě správné.“

Doplňující otázka: Takže na Vaše rozhodování již nemá Vaše rodina vliv?

„Ano, už nemá“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Rozvod беру jako normální věc. Když se dva lidé ve vztahu nedokážou domluvit a nechtějí spolu už být, tak je lepší, aby se rozvedli a každý si šel svou vlastní cestou.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„Myslím si, že k rozvodu přispívá nedostatečná komunikace, nevěra a finanční problémy.“

ŽM1: žena, 28, SŠ, policistka

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Manželství vnímám jako finanční zajištění v případě úmrtí manžela. Chtěla bych mít také společné příjmení s manželem a s dětmi.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Podle mého názoru by stejnopohlavní páry měly mít možnost uzavírat manželství. Nevidím jediný důvod, proč by tomu tak být nemělo.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Starší generace manželství brala jako svazek, dnešní generace bere manželství pouze za jakousi povinnost.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Rodina je pro mě nejdůležitější na světě. S rodinou prožívám radosti i těžké chvíle a vždycky mám jistotu, že jsou tu pro mě. Největší radosti v mém životě je mé dítě.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„Bohužel moje rodina má zásadní vliv na mé rozhodování například v pracovním životě. Před mateřskou dovolenou jsem pracovala u policie, což není úplně bezpečná práce a zároveň je velmi časově náročná. Teď nevím, jestli se tam budu moct po mateřské vrátit.“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Rozvod vnímám jako poslední možnost, ke které by lidé měli přistoupit pouze v době, když už spolu nechtějí žít nebo ten vztah z nějakého důvodu nefunguje. Nemělo by to být o tom, že se ve vztahu objeví první problémy a jejich první myšlenkou bude rozvod.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„Řekla bych, že dříve byli lidé zvyklí všechno opravit, a to včetně manželství. Dnešní generace je zvyklá žít materiálním životem a věci neopravuje, ve většině případů ani manželství. Dále to může být nevěra nebo si přestanou rozumět.“

MM2: muž, 26, VŠ, policista

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Manželství pro mě znamená stvrzení lásky mezi dvěma osobami bez ohledu na věk i pohlaví. Dále manželství vnímám jako vzájemnou toleranci, vzájemnou podporu a vzájemné hospodaření s penězi.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Myslím si, že na stejnopohlavní páry by mělo být nahlíženo stejně jako na pár mezi mužem a ženou. Z hlediska práv rovněž.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„V této době řeší mladí lidé spíše kariéru. Jsou určitě méně závislí a manželství pro ně není na vrcholu životního žebříčku. Oproti tomu starší generace byla motivována ke vstupu do manželství kolem dvaceti let. V té době bylo více lidí, kteří se spíše vyučili a šli pracovat hned, což podle mě vedlo k dřívější dospělosti a současně ke vstupu do manželství.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Rodinu vnímám jako společenství příbuzných osob, které se vzájemně podporují, maximálně si věří a stojí za sebou v těžkých časech. Rodina by se měla udržovat a respektovat.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„Ano, moje rodina měla a má velký vliv na mé rozhodování a postoje. Nevím, co víc k tomu říct, prostě rodina ovlivňuje můj život.“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Pokud si dva lidé řeknou, že spolu být už nechtějí, tak je to jediné možné řešení. Myslím si, že je dobře, že tady možnost rozvodu je.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„K rozpadu manželství určitě přispívá pohodlnost a lenost způsobená touto dobou. Lidé jsou líní řešit problémy a dělá jim problém komunikovat. Je pro ně jednodušší od problému utéct než mu čelit. Dále si myslím, že je to nevěra, ztráta důvěry nebo nějaká rodinná tragédie.“

ŽM2: žena, 22, SŠ, studentka

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Manželství pro mě znamená svazek, který by měl ideálně trvat po zbytek života. Dle mého názoru má uzavření manželství víc výhod než nevýhod.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Manželství by mělo být dostupné všem a na pohlaví by nemělo záležet. Stejnopohlavní páry by měly mít možnost uzavřít manželství. Podle mého názoru většina stejnopohlavních párů dokáže vychovat děti lépe než některé klasické páry.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Pro mladé lidi není manželství podstatné. Starší generace zastávala názor, že nejprve musí být svatba a následně děti. Většina mladých lidí v mém okolí postupovala opačně.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Rodina pro mě znamená všechno. Poskytuje mi velkou psychickou podporu.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„Má rodina má jednoznačně velký vliv na mé rozhodování. Má rodina je pro mě do jisté míry i vzorem.“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Podle mě je někdy rozvod nevyhnutelný a někdy toto rozhodnutí může být lepší, než se zbytek života trápit v nefungujícím vztahu. Rozvod může být často lepší i pro zbytek rodiny. Některé lidé si to neuvědomují, ale děti vztahy dospělých vnímají víc, než si myslíme.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„Páry nedávají vztahu takovou váhu a s nástupem sociálních sítí je navíc jednodušší si myslet, že si ostatní lidé žijí lépe. Začnou tak pochybovat o svém manželství. Jinak to může být nevěra nebo nějaké problémy ve vztahu.“

MM3: muž, 24, SŠ, student

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Manželství beru jako závazek dvou lidí, kteří spolu chtějí žít a chtějí svůj vztah posunout dál. Já jsem zastáncem toho, že by se do manželství mělo vstupovat pouze jednou a každý by si tak měl rozmyslet, koho si bere.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Co se týče stejnopohlavních párů, tak mi to nevadí a klidně bych je povolil.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Změnilo se toho podle mě hodně, dříve se lidé brali, když byli mladí. Nyní většina preferuje kariéru a nechtějí se soustředit na manželství, které oddávají.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Rodinu vnímám jako jistotu. Jistotou je pro mě rodina v tom, že člověk aspoň někoho má a může se na někoho spolehnout. Je dobré vědět, že na světě existují lidé, se kterými můžu počítat a bavit se s nimi o čemkoliv.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„Ano, moje rodina má určitě vliv na mé rozhodování. Na každého podle mě musí mít rodina nějaký vliv.“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Rozvod chápu, protože vidím kolem sebe lidi, kteří se vzali brzy a po pěti letech si už lezou na nervy a nemají se rádi. Pak je ale horší, když už manželé mají děti, protože ten rozvod na ně má extrémní dopad. Prostě je dobře, že tady možnost rozvodu je.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„Rozdílný pohled na svět a na to, jak chce člověk žít. Také očekávání a neplnění rolí, které jsou v manželství nastavené.“

Doplňující otázka: Jakých rolí?

„Třeba že muž přestane pracovat.“

ŽM3: žena, 25, VŠ, učitelka

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Manželství chápu jako svazek dvou lidí, kteří se mají rádi a chtějí spolu žít. Je to podle mě základní stavební kámen každé rodiny.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Myslím, že možnost vstoupit do manželství by měli mít všichni bez ohledu na pohlaví, takže jsem jednoznačně pro.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Podle mě se ten postoj hodně změnil. Je to hlavně díky tomu, že dnešní doba nabízí lepší pracovní uplatnění a kariérní růst především pro ženy. Proto už nejsou závislé na mužích a mají větší míru svobody. Nemusí tedy vstupovat do manželství, protože se dokážou zaopatřit samy. Mají také jiné možnosti a možná i priority než dřívější generace.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Pro mě je rodina důležitá a hraje v mém životě velkou roli. Rodina jsou lidé, kteří mi pomáhají a jsou tu vždy pro mě. To je asi vše, co bych k tomu dodala. Jednoduše řečeno, pro mě je rodina zásadní.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„Myslím si, že rodina má vliv na mé rozhodování, postoje i cíle. Je to proto, že jsem byla nějakým způsobem vychovávána.“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Mám dojem, že rozvod je smutná, ale běžná součást lidských životů. Myslím si, že to je lepší řešení, než setrvávat v nefunkčním vztahu. Je dobře, že máme dnes takové možnosti.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„K rozpadu manželství podle mě přispívá nedostatek času, pracovní povinnosti, problémy a špatná komunikace mezi partnery.“

MV4: muž, 23, SŠ, elektromechanik

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Podle mě je to závazek a mělo by to pro oba manžele něco znamenat. Do manželství by se mělo vstupovat z lásky a ne kvůli penězům. Manželství beru také jako slib, který by měli oba dodržovat. Podle mě má v dnešní době pořád manželství význam a spíše nechápu, když spolu lidé jsou několik let a plánují děti a nepřemýšlejí nad sňatkem.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Co se týká stejnopohlavních párů, tak to neřeším. Mě se to netýká, takže když se mají rádi, tak mi to je jedno.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Dříve lidé dávali manželství větší váhu, protože to vnímali jako povinnou věc kvůli majetku a zabezpečení. Myslím si, že v dnešní době už je to čistě symbolické“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Těžko říci. Pro mě je to pocit bezpečí. Podle mě je rodina potřeba, protože lidé bez rodiny jsou často smutní a je špatně nemít nikoho blízkého. Prostě je důležité mít někoho, komu můžu věřit. Rodina je pro mě také důležitá z hlediska podpory.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„Tak na rozhodování a postoje měla moje rodina vliv, když jsem byl mladší. Teď už ne.“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Rozvod je pro mě přijatelný, ale jestli už mají manželé děti, tak je to složitá situace. Proto by měli počkat, až ty děti budou trochu starší. Já bych to tak udělal, protože bych nechtěl, aby trpěly kvůli tomu, že se chci nechat rozvést.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„Když si jeden z páru najde někoho jiného nebo když začne pít a dělat problémy.“

ŽV4: žena, 26, VŠ, OSVČ

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Manželství pro mě znamená několik důležitých věcí. Hlavně je to pro mě ukotvení vztahu. Dále vnímám manželství jako požadavek od mé rodiny. Manželství také vnímám jako nějakou jistotu, že někoho mám a můžu s ním řešit jakékoliv problémy.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Asi ano, úplně na to nemám názor.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Mladí lidé svatbu oddalují kvůli dlouhým studiím a práci. Také to může být kvůli finanční situaci.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Rodina je pro mě vše. Je pro mě na prvním místě. Moje rodina je pro mě neuvěřitelnou podporou. Jsou to prostě lidé, na které se můžu vždycky spolehnout.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„Ano, rodina ovlivňuje veškeré moje rozhodování, bez ní se sama nerozhodnu.“

Doplňující otázka: A nyní má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodnutí?

„Ano“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Rozvod je velmi nepřijemný, zvláště když už manželé mají děti. Někdy může mít bohužel rozvod negativní vliv i na děti.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„K rozvodu přispívá nevěra, hádky, rozdílný pohled na budoucnost, jiné cíle, nespolečenská rodina, ponižování a násilí.“

MV5: muž, 22, VOŠ, student

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Já vnímám manželství pouze jako legální spojení vztahů mezi mužem a ženou. Manželství celkově beru spíš něco jako z hlediska práva, co jen prohlásí muže a ženu za manžele. Pro mě je důležitější, že jsem s někým několik let, než to, že se s někým ožením.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Asi ano. Celkem mi je to jedno.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Rozhodně se na to dnešní generace kouká více složitěji, protože dříve o tom moc nepřemýšleli. V mladém věku si prostě někoho vzali. Dnes jsou spolu páry klidně i přes deset let a nechtějí vstoupit do manželství. Víc si lidé celkově rozmyslejí, s kým chtějí vstoupit do manželství.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Pro mě znamená rodina pomoc. Jsou to lidé, na které se můžu spolehnout a kdykoliv se na ně obrátit s jakýmkoliv problémem.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„Tak moje rodina na mě měla určitě vliv, protože to, co jsem viděl kolem sebe, mě formovalo. Jak pozitivně, tak i negativně.“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Podle mě je lepší s něčím skoncovat, než se tím trápit a strávit několik let ve vztahu, kde nechci být. Takže podle mě je důležité, aby tu byla možnost rozvést se. Občas mi ale připadá, že se lidé rozvádějí hned při prvních problémech ve vztahu.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„Podle mě se lidé rozvádějí kvůli penězům nebo když jeden druhého podvede. Můžou si také po pár letech v manželství přestat rozumět.“

ŽV5: žena, 29, VŠ, lékárnice

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Manželství pro mě znamená další krok ve vztahu. Je to něco, co je pro mě po několika letech ve vztahu normální. Myslím si ale, že by každý měl být přesvědčený, že ten, koho si bere, je ten pravý, se kterým by chtěl strávit celý život.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Myslím, že stejnopohlavní páry by měly mít právo uzavírat manželství, protože každý člověk by měl mít právo na svobodu volby a rovné zacházení bez ohledu na svou sexuální orientaci. Diskriminace určitých skupin obyvatel nikomu neprospívá.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Mladí lidé často více dbají na individuální svobodu a více si hledí sebe, méně se zajímají o soukromý život druhých.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Pro mě je to místo, kde se cítím bezpečně, mohu být sama sebou, navzájem se podporujeme a pomůžeme si.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„V současné době se rozhoduji sama, ale když si nejsem jistá, tak se mohu obrátit na svou rodinu.“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Můj pohled na rozvod je, že by měl být posledním řešením a že by měl být proveden s ohledem na všechny zúčastněné strany.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„Myslím si, že jeden z nejčastějších důvodů je, že si lidé najdou nového partnera. Současná doba je rychlejší než dříve a více se mění. Lidé často mění práci, stěhují se, mění zájmy, cestují a je tudíž větší šance, že se seznámí s někým novým. Dříve, pokud lidé celý život žili na jednom místě a pracovali v jedné práci, tak ani nikoho jiného nepoznali.“

MV6: muž, 21, VOŠ, student

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Manželství chápu jako nějaké spojení s partnerkou, kterou miluji a chci s ní strávit celý život. Manželství také ale chápu jako nějaký závazek, který musím respektovat.“

Doplňující otázka: Co přesně musíte respektovat?

„Že bych se o manželku měl postarat a nepodvést ji.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Nevím, asi ano. Je mi to jedno.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Tak určitě se hodně věci změnilo. Dříve lidé brali manželství jako samozřejmost a bylo normální se ženit mladý. Dneska už to tak není.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Rodina je pro mě skupina důležitých lidí v mém životě, kteří mi vždy pomohou a můžu se na ně vždycky spolehnout.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„Ano, určitě na mě má vliv. Rodina je pro mě důležitá a já ji věřím.“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Chápu, když se dva lidé rozvedou, když už to prostě nefunguje. Celkově by si ale lidé měli rozmyslet, koho si berou. Jinak je pro mě rozvod

už úplně normální, protože je to mnohem lepší, než být v nějakém vztahu, kde se s někým jenom hádáte.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„Když se lidé znají krátce, hned se vezmou a poté zjistí, že se k sobě nehodí. Také třeba když se podvedou.“

ŽV6: žena, 22, SŠ, student

1. Co pro Vás znamená manželství?

„Manželství pro mě znamená symbol oficiálního vyjádření toho, že spolu partneři chtějí společně žít a založit spolu rodinu.“

Měly by podle Vás mít stejnopohlavní páry možnost uzavírat manželství?

„Ano, pokud k sobě pár cítí lásku a jsou na sňatek připraveni, tak na to podle mě nemá pohlaví vliv.“

Jak vnímáte postoj mladých lidí k manželství ve srovnání s předchozími generacemi?

„Pro dnešní generaci mladých lidí nepředstavuje manželství tak velkou povinnost jako u generací předchozích a není pro ně problémem žít jen jako partneři.“

2. Co pro Vás znamená rodina?

„Rodinu ve svém životě považuji za velice důležitou, jelikož ji tvoří osoby, kterým důvěřuji, a jde také o osoby, které mi ve všem pomohou.“

Má Vaše rodina vliv na Vaše rozhodování, postoje a Vaše cíle?

„Když si nebudu vědět rady, určitě požádám rodinu o pomoc, protože věřím, že mi dobře poradí.“

3. Jaký je Váš pohled na rozvod?

„Rozvod je pro mě situace, do které by se partneři měli dostat, pouze pokud se jejich vztah již nedá jakkoliv zachránit a jde pouze o poslední možnost, jak vyřešit partnerský problém.“

Co podle Vás přispívá k rozpadu manželství?

„Pokud se v manželství vyskytne zásadní problém, pro který již nelze najít jiné řešení. Příkladem může být třeba nevěra nebo různé představy o budoucím životě.“